

ROZHLAD

DVOJTÝŽDENNÍK PRE POLITIKU, EKONOMIKU A SAMOSPRÁVU

17. jún 2009 • Číslo 12 • Ročník IX. • CENA 0,20 €

NESPRAVODLIVOSŤ

DUŠAN D. KERNÝ

Človek veľmi dobre vycíti nespravodlivosť a prázdne slová. To je presne to, čo rozhodlo o malej účasti vo voľbách do Európskeho parlamentu. Na Slovensku, hoci sa to nezdá, v rôznych priamych i nepriamych podobách je prítomné vedomie o monarchii. Teda Rakúsko-Uhorskej monarchii ako aj o tom, čo nastalo po Rakúsko-Uhorskom vyrovaní. Teraz, keď nastala únia, prijali sme euro a spoločné hranice, teda, že s mnohými štátmi máme len administratívne a nie skutočné hranice, zrazu sme si uvedomili, že je to zhruba tak ako to mali naši starí či prastarí rodičia. A vtedajší „schengen“ siahal až po Lvov, teda prepáčte, po L'viv. **Aj za cisára pána to tak bolo – a nebola to automatická záruka sociálnej a politickej spravodlivosti.**

Preto sa politici darom čudujú – hľa čo všetko sme spravili pre občana a on si ten náš parlament nevie uctiť vyššou účasťou vo voľbách. **Ludia dnes mnohé považujú nielen za samozrejmosť, ale najmä vidia, že v nových hraniciach Európy, teda v novom skutočne spoločnom priestore sa opakujú staré deje o sociálnej nespravodlivosti, úžere a bankrote.** Zrazu sa v nahote zjaví závislosť ekonomík malých štátov od veľkých a sčasti neznámych a sčasti nepredvídateľných mechanizmov a občan vidí, že jeho nezávislosť je práve tak obmedzená ako nezávislosť štátu, ktorého vznik či stabilitu si želal.

Kampaň na Slovensku, ktorú som aktívne podporoval, horlila za čo najvyššiu účasť – v Maďarsku tá účasť bola oveľa vyššia ako na Slovensku – vyše 36 % – a akýže to je výsledok pre Európu? Taký nástup krajnej pravice, taký nástup odporcov únie a horlenia za maďarské Maďarsko ako nikdy doteraz. **To, čo je v Európe spoločné, to je vlastne spravovanie, administrácia – to, čo dnes 27 štátom chýba, je jednotiaci duch, idea, spoločne zdieľaný názor na spravodlivé pomery a nie spoločne zdieľanie dôsledkov globálnej finančnej a ekonomickej krízy.** Naspäť do Európy sme šli za spravodlivosťou a istotami nie za nerovnosťou a neistotami, ktoré pri nás nespravodlivosť.

Vd'aka, Viktor!

STANISLAV HÁBER

Ak by maďarský politik Viktor Orbán neprišiel podporiť kandidátov SMK v európskych voľbách, možno by sa Slováci nespamätali. **Možno by bola účasť ešte menšia, ako pred piatimi rokmi, čo by nahrávalo voľbom SMK.** Príchod Orbána na Slovensko, nanešťastie, však nezmobilizoval len slovenských voličov. Jednoznačne tento vplyv mal aj na voličov maďarskej národnosti žijúcich na Slovensku, ktorých prišlo k volebným urnám viac ako pred piatimi rokmi. Navyše sa rozdávali mandáty znížené o jedno miesto. Pred piatimi rokmi sme mali 14 hlasov v Európskom parlamente, dnes o jedno menej. Slováci nechodia k európskym volebným urnám, z čoho sa už stáva tradícia, ale je predpoklad, že sa tento stav časom zmení.

Pokračovanie na 3. strane

SMER-SD a koalícia zvíťazili

Výsledky volieb poslancov do EP jednoznačne potvrdili dominantné postavenie strany SMER-SD na slovenskej politickej scéne. Získala podporu vyše 32% hlasov voličov a 5 mandátov. O dva viac ako v predchádzajúcom období. SMER vyhral v 57 okresoch a na jeho konto pribudlo oproti prvým voľbám až 140 187 hlasov, čo predstavuje až 123 percentný prírastok. Presadil sa aj v bašte SDKÚ v Bratislave. V druhom bratislavskom okrese získal 21,7% a SDKÚ iba o niečo viac ako 1%. Koalícia SMER-SD, SNS a LS HZDS zvíťazila nad opozíciou 7:6. **Robert Fico bol s výsledkami volieb spokojný.** „Pri väčšej účasti sme mohli dosiahnuť viac. Voličom sme málo povedali o tom, aké má postavenie a čo vlastne Európsky parlament robí. Teší ma, že sme jediná vládna sociálnodemokratická strana, ktorá v Európe vyhrala voľby.“

Boris Zala, SMER-SD

Vladimír Maňka, SMER-SD

Monika Smolková, SMER-SD

Katarína Neveďalová, SMER-SD

Sergej Kozlík, LS-HZDS

Jaroslav Paška, SNS

Minister MIROSLAV LAJČÁK na 159. stretnutí Medzinárodného klubu Slovenskej republiky

EKONOMICKÝ ROZMER SLOVENSKEJ DIPLOMACIE

DUŠAN D. KERNÝ

Prestížny Medzinárodný klub Slovenskej republiky pod predsedníctvom Rudolfa Hromádku uzavrel polrok 2009 stretnutím s ministrom zahraničných vecí SR rozoberajúc tému ekonomického rozmeru slovenskej diplomacie v úplne nových medzinárodných podmienkach. **Aby si čitateľ mohol utvoriť čo najlepší obraz o možnostiach a zámeroch zahraničnej služby, prinášame vystúpenie ministra len s malými úpravami.**

Minister MIROSLAV LAJČÁK najprv zasadil problematiku do zahraničnopolitického rámca, v ktorom sa slovenská diplomacia so svojimi novými úlohami pohybuje. Žijeme v zložitej dobe, kedy náš pokojný život a istoty občanov závisia v príliš veľkej miere od vonkajších faktorov – ekonomických, finančných, bezpečnostných a ďalších, napríklad klimatických.

Ako teda hodnotíme vonkajšie pôsobenie Slovenska v jeho piatom roku členstva v dvoch najefektívnejších integračných zoskupeniach na tejto planéte – EÚ a NATO? Ako nám to pomáha pri zabezpečovaní čo najlepších vonkajších podmienok pre garantovanie ekonomickej, sociálnej i vojenskej a nevojenskej bezpečnosti našej krajiny? **Hlas Slovenska je v medzinárodnom prostredí počuť a je počúvaný.**

Slovensko sa môže správať skutočne suverénne a sebavedomo bez strachu z toho, že mu niekto

Voľby do europarlamentu máme za sebou a veľa otázok, ktoré vyvolali, pred sebou. Historicky najnižšia účasť voličov v únii vyvolala dokonca úvahy o legitimitate tohto orgánu. Osobne si myslím, že neúčastou občania poukázali na to, že priebežná a sústavná neinformovanosť o činnosti europarlamentu sa nedá dobehnúť počas volebnej kampane. O vážnych rozhodnutiach sa písalo stručne, ale kuriózne úvahy Únie o tvare banánov a uhoriek sa medializovali oveľa intenzívnejšie. Prekvapením (?) bol úspech extrémistických strán v 17 štátoch EÚ, ktoré spolu zvolili 38 poslancov. Potvrdilo sa, že keď je kríza, ľudia sa uchylujú k populárnym

a zdanlivo jednoduchým riešeniam. Medzi viac ako 700 poslancami extrémistov nie je veľa, vieme však, že vedľa hlasno kričať. Najčastejšie sa pri hodnotení výsledkov hľadá vinník za zlú informovanosť. **Tu asi platí biblické, kto si bez viny, hod' kameňom. Asi žiadny kameň nepoletí.** Predvolebné škandály a prekáračky stranám ani nepomohli, ani neublížili. Občania si vybrali tie strany a politikov, o ktorých verili, že pomôžu riešiť ich problémy. U jedných sociálnu situáciu, u iných liberálne riadenie štátu a u niektorých extrémistické riešenia. Na to by si mali politici spomenúť, keď budú robiť stratégiu parlamentných volieb vo vlastných štátoch. (jš)

PREHRA A ZLOBA

JOZEF KUCHÁR

Neuveriteľné pomery zavládli na slovenskej politickej scéne. Dlhodobé opozičné maniere neobjektívnosti, arogancie a znevažovania politických protivníkov, prekročili hranice elementárnej slušnosti, úcty človeka k človeku a rešpektovania konkrétnych faktov. Tento žalostný stav sa, najmä v radoch SDKÚ a KDĽ, mierou vrchovitou znásobil po voľbách poslancov do Európskeho parlamentu, ktoré opozícii priniesli jednoznačnú prehru. Stratila dvoch poslancov, po jednom SDKÚ a KDĽ, prehrala v mnohých okresoch, aj v tých, na ktoré sa vždy spoliehala. Nedarilo sa jej ani v Bratislave.

V Prešovskom kraji, kde v minulosti SDKÚ bodovala, tentoraz získala iba 19 593 hlasov a SMER-SD 35 733 hlasov. Víťazstvo koalície 7:6 vyvolalo neuveriteľnú dávku zloby, nenávisť a prekrúcania faktov. Kostrbaté slová M. Dzurindu a tvrdenia, že s výsledkom napriek preukázateľnej strate je spokojný a dokonca sa opozícia cíti víťazom, patria do kategórie výmyslov a nezmyslov. Ich autora definitívne zaradili medzi žalostné politické postavičky. Tragikomické je, že nezmysly a klamstvá opozičných predstaviteľov o

Pokračovanie na 2. strane

tívne aj vo vzťahu k zoskupeniam a organizáciám, ktorých sme členmi.

Je v záujme Slovenska i našich spojencov, aby sa systému medzinárodného práva prinavrátil rešpekt. S týmto postojom sa nám ľahšie reagovalo na jednostranne vyhlásenú nezávislosť Kosova, ale rovnako jednoznačne sme mohli zaujať stanovisko aj k jednostrannej nezávislosti Južného Osetska a Abcházsku. **Nemáme žiadny problém o týchto našich názoroch a postojoch otvorene hovoriť so všetkými našimi partnermi – na západe i na východe. Napokon žijeme v zložitej dobe. Oporné body však máme – nachádzajú sa v medzinárodnom práve a Bezpečnostnej rade OSN.**

Chcem osobitne oceniť osvedčenú spoluprácu a koordináciu so všetkými susedmi, no predovšetkým s partnermi z Višegrádskej štvorky – s Českou republikou, Poľskom a Maďarskom. Možno si ani plne neuvedomujeme, aký skvelý príklad neformálnej regionálnej spolupráce Višegrádska štvorka poskytuje. Táto spolupráca ukazuje, **že pre zmysluplnú a úspešnú komunikáciu vôbec nemusíme byť úplne rovnakí, každý môže riešiť vlastné problémy svojim spôsobom, ale všetci si rovnako uvedomujeme význam pokoja a stability v tomto regióne pre normálny život našich občanov.**

Pokračovanie na 7. strane

Slovenskí obchodníci na posmech

Finančnú krízu každý človek chápe po svojom. V ťažkých časoch platí – zachráň sa kto môže. A tak Slováci ako tvorivý národ hľadali svoje riešenie. K takým patri nákupná turistika. Vďaka malej šírke nášho štátu má každý Slovák možnosť navštíviť blízke zahraničie. A tam si porovnať ceny. A čuduj sa svete, všade naokolo Slovenska je lacnejšie. Do Maďarska, či do Poľska sa začali hrnúť tisíce ľudí už aj na bežné nákupy. A okrem spotrebných tovarov či oblečenia na dračku začali ísť aj bežné každodenné potraviny. Po marci a apríli už aj slovenskí obchodníci pochopili, že je zle. Klesli im tržby o tridsať aj viac percent. Začali sa aktivizovať a vyzývať Slovákov k vlastenectvu (sic!). Vraj ak nakupujú na Slovensku, podporujú štátny rozpočet, teda samých seba.

Obchodníci svoju kampaň začali zostra. V médiach vysvetľovali, že občania si neuvedomujú, kam idú ich peniaze. Hovorili o tom, že oni platia dane tu, na Slovensku. Aj odvody. A tak, ak Slováci nakupujú v obchodoch na Slovensku, ich ťažko zarobené peniažky sa k nim vracajú vďaka fungujúcemu štátu. Lenže chy-

ba lávky, odborníci zo Slovenskej poľnohospodárskej a potravinárskej komory si tiež posvietili na obchodníkov. Na tých našich „umelcov“, ktorí zrazu šli vychovávať Slovákov. A čo zistili? Napríklad len u mliečnych výrobkov našli u slovenských obchodníkov v predaji len 42 percent potravinárskych výrobkov domácej produkcie!

Koho teda podporujú v skutočnosti slovenskí obchodníci? Farmárov v zahraničí? Zahraničné potravinárske firmy? Ak si spočítame, že väčšina obchodných reťazcov na Slovensku je v zahraničných rukách, koho to teda išli vychovávať? Kde našli v sebe toľko odvahy vôbec začínať nejakú kampaň na podporu predaja v slovenských obchodoch, ak v nich nepredávajú väčšinu domácich slovenských výrobkov? Nalejme si čistého vína, slovenskí obchodníci sú slovenskými len pôsobením, fyzickým postavením predajní na našom území. **Zamestnaním našich ľudí. Inak sú vo vlastníctve zahraničných akcionárov. A tí preferujú na pulloch slovenských predajní tovary vyrobené v zahraničí.**

A to navyše v takom citlivom rezorte, akým je v potravinárstve

mliekareské odvetvie. To sa borí dlhodobo na európskom trhu s obrovskými problémami. Slovenskí farmári likvidujú svoje stáda. Neoplatí sa im chovať kravy na mlieko, ak je výkupná cena nižšia dlhodobo, než za koľko kravy dokážu chovať. Nik z nich nie je natoľko bohatý, aby mohol dotovať takýto stratový obchod dlhodobo. V Bruseli so svojimi návrhmi riešeni nepochodil ani minister pôdohospodárstva. Jednoducho, stavy kráv sa na Slovensku prudko znižujú. A koho preferujú tzv. slovenskí obchodníci? **Zahraničných farmárov. Ak teda Slováci za vlastnú tvrdú valutu dokážu nakúpiť potraviny na ich každodennú obživu v zahraničí lacnejšie a trošku si pomôžu, nerobia nič zlé.** Aj to je totiž vlastenecké. Aspoň túto finančnú krízu dokážu ako-tá prežiť a teda v budúcnosti pre štát produkovať hodnoty. A slovenskí obchodníci? Ak si nezískajú dôveru verejnosti a nezačnú predávať vo svojich obchodných sieťach domáce potraviny, tak nech sú radšej ticho a nikoho sa nesnažia vychovávať jalovými rečami. Sami sa tak stavajú na pranie všeobecného posmechu.

STANISLAV HÁBER

Kresba: PhDr. Peter Gossányi

KRÍZA, OBČANIA A CENY

Svetová ekonomická a hospodárska kríza prišla do Európy z Ameriky. Výraznou mierou postihla všetkých, aj Slovensko. Naše aj zahraničné firmy, pôsobiace v našej krajine, rôzne spoločnosti, podniky aj obchodníci sa obracajú na štát so žiadosťami o poskytnutie priamej pomoci.

Neuveriteľné je, že o pomoc vlády žiadajú aj majitelia hotelov, reštaurácií a cestovné kancelárie. Trestuhodne zabúdajú, že k vážnym problémom, ktoré kríza aj im priniesla, prispievajú sami svojou tvrdohlavou dlhoročnou cenovou politikou a navyše aj nízkou úrovňou poskytovaných služieb. Vysoké ceny za ubytovanie a stravovanie v mnohých hoteloch a rekreačných zariadeniach či v reštauráciách, už dávnejšie pred krízou sa stali pre väčšinu našich občanov, aj pre zahraničných hostí doslova neprijateľné.

Žiaľ, ani v terajšej mimoriadnej situácii sa v ich cenovej politike takmer nič nezmenilo. Toto konštatovanie potvrdzuje niekoľko konkrétnych príkladov z nedávnych dní. S kolegom sme navštívili niektoré reštauračné zariadenia na Slovensku.

Začali sme na terase reštaurácie na Michalskej ulici v Bratislave. Za 1 dcl bieleho slovenského vína sme zaplatili 2,95 eur, za 0,33 l minerálky 1,96 a jedna porcia slovenských syrov nás vyšla na 7,90 eur. K tomu 2 ks chleba – kuvert stáli 0,96 eur. **Suma sumárum 13,77 eur/420,86 korún slovenských.** Porúčali sme sa a svojim známym sme odporúčali, aby ta išli hneď. Prestali nás zdraviť. Potom nás privítali kvalitnou službou v motorete Koliba pri Banskej Bystrici. Polievka pod názvom Fazuľovica stála 1,49 eur, pirohy s bryndzou 3,62 a káva 1 euro. **Celkom 5,12 eur/154 slovenských korún.**

Ďalšou zastávkou bola Koliba pri Štrbskom plese. Hľadali sme najlacnejšie jedlo. **Kuracia polievka 2,40, lekvárové pirohy 4,0 a káva espresso 1,70 eur. Spolu jeden obed za 8,10 eur/244,-Sk.** Štrbské pleso bolo poslednou zastávkou na našej ceste za lacným jedlom a občerstvením. **Grand Hotel Kempinski. Dvakrát espresso. Účet 7 eur/210,-Sk.**

Po tejto skúsenosti sa už nečudujem, že štát zatiaľ nevyhovel žiadosťiam obchodníkov v ubytovacích a stravovacích službách o priamu pomoc v čase krízy.

JOZEF KUCHAR

NEDÔVERYHODNÉ PRIESKUMY

Výsledky prieskumov verejnej mienky, ktoré pravidelne ponúkajú rôzne agentúry, sú už pomerne dlho v ostrom protiklade s realitou. Mnohí občania ich už dávnejšie prestali brať vážne. Aj v tomto roku sa verejnosti ponúkané výsledky z rôznych agentúr stali bezcenné. Pred prezidentskými voľbami agentúry neodhadli účasť občanov na voľbách. **Svoju dôveryhodnosť nepotvrdili ani pred voľbami poslancov do EP.**

Podľa prieskumu agentúry FOCUS mala SMK získať 8,5% voličov. Skutočnosť predstavova-

la až 11,33%. Kresťanskodemokratickému hnutiu agentúra predpovedala len 8%. Skutočnosť 10,87 percent. Slovenská národná strana mala dostať podporu až 9,7%. Realita predstavovala iba 5,55%. Azda najväčší omyl vyrobili prieskumníci v prípade LS-HZDS, keď jej nadeľili iba 4,2%. Ich omyl bol príliš výrazný. Hnutie dosiahlo takmer 9%. **V každej demokratickej krajine agentúra, ktorá sa pravidelne mylí a rozdiely v odhadoch preferencií prekračujú 3%, musí jednoducho zaniknúť.** (jk)

PREHRA A ZLOBA

Dokončenie z 1. strany

výsledkoch volieb podporili aj niektoré médiá. V arogancii faktov trestuhodne zabudli, že v slušnej spoločnosti sa víťazovi v športe, ale aj v politike patrí zblahoželanie. Najmä ak súboj prebiehal v súlade s pravidlami. Od Dzurindu, Hrušovského, Fronca a Csákyho sme sa takého kultúrneho gesta nedočkali. Práve naopak, na víťazov zaútočili pseudo-argumentmi a lživou propagandou. Majú svoju zvláštnu matematiku, keď 6 je viac ako 7. Charakterizuje ju zvrátená politická hodnotová orientácia, nevidané farizejstvo a rozdielny prístup k riešeniu mnohých problémov a ich nositeľom, ale aj k jednotlivým politikom. KDH sa pri zostavovaní kandidátky až príliš pomýlilo a líder M. Fronc utrpel hanbu podobne ako druhý v poradí J. Hudacký.

SDKÚ-DS má v Európskom parlamente zvláštne zloženie. Stranu bude reprezentovať Eduard Kukan, takmer 70-ročný, bývalý komunista a zúrivy antikomunista Peter Šťastný, ktorému na všeobecný údiv bývalý komunista v parlamentnej lavici nebude prekážať. Alebo áno? Uvidíme! P. Šťastný môže aj v tomto prípade pripraviť mnoho prekvapení. O prvé sa už postaral, keď na slávnostný akt odovzdania osvedčeni o zvolení za poslanca za účasti najvyšších predstaviteľov štátu jednoducho neprišiel. Redaktorka televízie Markýza povedala, že dal prednosť rodine. STV sa neúčasť Šťastného neodvážila ani len zaznamenať. Niektorí voliči SDKÚ-DS si po vypočítaní tejto informácie mysleli, že Šťastný sa vzdal mandátu.

JOZEF KUCHAR

NR SR odmieta destabilizáciu

Národná rada SR prijala 3. júna 2009 Vyhlásenie k opakovaným nacionalistickým výrokom Viktora Orbána, predsedu FIDESZ-MPP a niektorých ďalších predstaviteľov počas volebnej kampane do Európskeho parlamentu smerujúcich k etnickej separácii, popieraniu suverenity susedných krajín, ako aj k spochybňovaniu územnej celistvosti Slovenskej republiky a podnecovaniu nestability v strednej Európe.

NR SR VYHLASUJE, že si tak ako doteraz:

- ctí a uznáva veľký prínos občanov Slovenskej republiky maďarskej národnosti do spoločnej hodnotovej pokladnice nášho štátu;
- vysoko si váži ich prínos pri integrácii Slovenskej republiky do Európskej únie;
- oceňuje kultúrny a duchovný prínos príslušníkov maďarskej menšiny do celkového rámca kultúry a duchovného života Slovenskej republiky;
- považuje príslušníkov maďarskej menšiny za plnoprávných občanov Slovenskej republiky a aj v budúcnosti k nim bude pristupovať ako k neodmysliteľnej súčasťi našej spoločnosti, v ktorej Slovenská republika zaručuje všestranný ekonomický, kultúrny, vzdelanostný a duchovný rozvoj;

VYJADRUJE HLBOKÉ ZNEPOKOJENIE

- nad extrémnym nárastom nacionalizmu, antisemitizmu a xenofóbie v maďarskej spoločnosti, vrátane verejných aktivít extrémistických organizácií v Maďarsku;
- z nezodpovednej nacionalistickej rétoriky strany FIDESZ a presadzovania

konceptie etnickej výlučnosti, ako nebezpečnej a neeurópskej politiky, ktorá pramení v ideológiách minulého storočia;

• nad skutočnosťou, že politická línia súčasného vedenia SMK prispieva k zvyšovaniu napätia medzi Maďarskou republikou a Slovenskou republikou a etnické záujmy povyšuje nad univerzálne občianske hodnoty a princípy európskej integrácie;

A V ZÁJME REŠEKTOVANIA TÝCHTO HODNÔT ODMIETA

- akceptovať, aby predstavitelia politického života Maďarskej republiky určovali suverénnym občanom Slovenskej republiky koho majú voliť, a poslancom zo Slovenskej republiky, koho záujmy budú v Európskom parlamente zastupovať;
- otvorenú propagáciu autonomistických koncepcií, ktoré smerujú proti súčasnému európskemu usporiadaniu a proti územnej celistvosti Slovenskej republiky, znepokojujúcim spôsobom narúšajú občiansky princíp európskej integrácie a povyšujú etnické kritériá nad všeobecne uznané princípy občianskej spoločnosti a usporiadania moderných

európskych demokratických štátov;

• vyjadrenia a aktivity smerujúce k destabilizácii pomerov v strednej Európe, vrátane koncepcie politického zjednocovania maďarského národa ponad hranice, symbolom ktorého je vízia „politickéj jednoty Maďarov v priestore Karpatskej kotliny“;

• pokusy o vytváranie inštitucionálnych a právnych väzieb medzi maďarským štátom a občanmi susedných štátov, ktoré sú v príkrom rozpore s normami medzinárodného a európskeho práva. Národná rada Slovenskej republiky sa v tomto zmysle obracia na všetkých spoluobčanov maďarskej národnosti, aby nepodľahli lacným demagogickým a nacionalistickým výzvam niektorých ústavných činiteľov a politických predstaviteľov Maďarskej republiky a SMK, ktoré by mohli narušiť pokojné spolunažívanie Slovákov, Maďarov a príslušníkov národnostných menšín žijúcich na Slovensku. **Národná rada Slovenskej republiky sa v zmysle tohto uznesenia obracia na vládu Slovenskej republiky, aby:**

- podnikla rozhodné diplomatické kroky k zamedzeniu aktivít smerujúcich k narúšaniu suverenity a územnej celistvosti SR;
- o nebezpečnosti narúšania stability v priestore strednej Európy a špecificky medzi Maďarskou republikou a Slovenskou republikou informovala medzinárodné spoločenstvo na všetkých inštitucionálnych úrovniach.“

Slovo má
Stanislav KUBÁNEK
poslanec NR SR

Mnohé vyjadrenia maďarských politikov si zaslúžia odsúdenie, ale zároveň aj ľútosť. Tie posledné boli dokonca impulzom na zvolanie mimoriadnej schôdze národnej rady. Cieľom tohoto špeciálneho rokovania bolo vyslanie jasného signálu smerom k južným susedom.

Líder opozičnej strany Fidesz Viktor Orbán len nedávno spochybnil územnú celistvosť Slovenska. Jeho nemiestne, nediplomatické a nebezpečné vyjadrenie o karpatskej kotline a rozpínaní národných záujmov Maďarskej republiky na naše územie nie je iba napínaním svalov v predvolebnej kampani. V neľahkej situácii, kedy riešime dopady celosvetovej hospodárskej krízy, musíme na pôde národnej rady reagovať na výlevy zlosti politických síl iného štátu. Maďarsko sa nachádza v zložitej ekonomickej, hospodárskej aj sociálnej situácii. Po uši zadlžená krajina nedáva ružové perspektívy žiadnej svojej generácii. Líder FIDESZU, ktorý sa už vidí v kresle premiéra, zvolil čudné spôsoby na to, ako sa priblížiť voličom. Nehovorí im ako dokáže vyvieť krajinu z problémov, ale energicky presvedča o tom, že krajinu vie dostať do ďalších problémov. Pripadá mi to, ako keď si človek vybíja svoju zlosť tým, že hádže kamene na susedov dvor. Čo si myslíte, pomôže mu to vyriešiť jeho vlastné starosti? Určite nie. Akurát ich znásobí. Spolu s Maďarskom patríme do rodiny európskej dvadsaťsedmičky. Európska únia, ktorá sa pýši mnohosťou a pestrosťou, dostáva Orbánovými vyjadreniami silné rany. Úvahy o rozširovaní hraníc Maďarskej republiky sú spochybňovaním historických dokumentov, celistvosti suverénneho národa a pilierov, na ktorých stojí moderná Európa.

Ak niekto pred akýmikoľvek voľbami skloňuje tzv. Maďarskú kartu, ide o polarizáciu vzťahov medzi národnosťami, susedmi, kolegami a priateľmi, ktorí medzi sebou necítia to, čo je im vštepované nezodpovednými politikmi. Teraz túto kartu mieša predseda Fideszu. Maďarska je mi preto úprimne ľúto. Občania tejto krajiny nielenže strácajú prácu a sociálne istoty, ale dokonca sú potrestaní aj tým, že o ich priazeň sa uchádzajú ľudia ako Viktor Orbán. Som optimista a preto verím, že to zvládnu a do politiky pustia takých politikov, ktorým ide o blaho národa a korektné susedské vzťahy.

Volebná pohľadnica z obce Nová Polhora

DOMINOVAL JEDNOZNAČNE SMER-SD

Nová Polhora je obec so skutočne zaujímavými dejinami. Napriek tomu, že nemá ani sto rokov. Pritom, väčšina slovenských obcí sa môže pochváliť skutočne historickými údajmi, ktoré podľa tradície vychádzajú z prvej písomnej zmienky o konkrétnej dedine. To, že v rôznych úradných listinách sa o nich písalo už pred sedemsto rokmi, nie je v našich končinách žiadna výnimočná udalosť.

O Novej Polhore na hranici okresov Košice – okolie a Prešov sa hovorí a píše iba od roku 1942. Vtedy v auguste úplne vyhorela obec Pohronská Polhora na Horehroní. Napriek tomu, že sa tak stalo v rokoch II. svetovej vojny, vláda slovenského štátu na túto tragédiu reagovala veľmi pohotovo. **Rozhodla o výstavbe novej Polhory, ale pretože už v podstate išlo o región Šariš, nemohla jej nechať pôvodný názov.** Nuž, išlo o výstavbu novej Polhory a z prídavného mena sa stalo podstatné prvé slovo v názve obce, ktorý pozostáva z dvoch slov.

Už o rok neskôr, teda v roku 1943, až 42 rodín z Horehronia našlo svoj nový domov, teda aj strechu nad hlavou, v Novej Polhore. O ďalší rok k nim pribudlo ešte 33 rodín, v tomto prípade však z blízkeho okolia, z obcí Ploské a Šarišské Bohdanovce. A tak sa v novozrodenej dedine, začala miešať tá najčistejšia slovenčina so šarišským dialektom, ktorému prisťahovalci z Horehronia často ani poriadne nerozumeli. Dnes už takmer všetky rodiny v obci sú tak „prekřížené“, že sa už v podstate ťažko

dá podľa reči zistiť, kto má korene na strednom Slovensku a kto na hraniciach historických území Abov a Šariš.

Tak, ako v celej republike voľby na chvíľu rozdelia rodiny susedov a priateľov. Polhorčania však viac inklinujú k ľavici a k urnám ich tradične prichádza viac, než vychádza celorepublikový priemer. Tak napríklad v druhom kole nedávnych prezidentských volieb tu Ivan Gašparovič získal dvakrát viac hlasov než I. Radičová. Vo voľbách do EP síce v Novej Polhore volilo viac občanov než bol republikový priemer, ale starosta obce Anton Šimčák (SMER-SD) i tak spokojný nebol: „Keby sme aspoň prekonalí 30-percentnú hranicu, ale volil bol iba každý štvrtý obyvateľ Novej Polhory. Z 331 osôb, zapísaných v zozname voličov prišlo do volebnej miestnosti 84, pričom dva hlasy boli neplatné, voliči dali do obálky po dva hlasovacie lístky. Našich 25,38 percenta je síce viac než celoštátny priemer, ale predsa len mohlo prísť viac našich občanov.“ Obec, konkrétne pán starosta, urobil všetko pre to, aby volebná komisia mohla pracovať takmer pri ideál-

nych podmienkach. Nuž, v komisií ste sa mohli stretnúť s vysokoškolskáčkou i sedemdesiatnikom. **Čo sa týka samotných volieb, SMER-SD tam získal 56,09% zo všetkých odovzdaných platných volebných lístkov, všetky ostatné politické strany dohromady iba 43,91 percenta.** Len pre zaujímavosť – v celorepublikovom priemere dalo svoj hlas najsilnejšej politickej strane na Slovensku 32,1 percenta voličov. Čo však bolo v Novej Polhore zaujímavé: voliči prichádzali najmä ľudia robotníckych profesií, pričom prevažná väčšina našich politológov tvrdí, že voľby do Európskeho parlamentu zaujímajú najmä vysokoškolsky vzdelaných ľudí...

Zaujímavé bolo aj to, ako v Novej Polhore dávali preferenčné hlasy. Tu s prevahou zvíťazila **Monika Smolková** s 23 „krúžkami“. Nečudo, veď pochádza z neďalekej obce Janovik, mnohí v Novej Polhore poznajú jej rodinu, jednoducho ju považujú za svoju. **M. Beňová** dostala 14 preferenčných hlasov. **B. Zala** 8, **S. Pavlovičová** 2 a **V. Maňka** jeden hlas.

Ako sa za SMER-SD umiestnili ostatné politické strany? V Novej Polhore s poriadnym odstupom. Druhý v poradí KDH za „fivocami“ zaostalo o vyše 46%! Ďalší komentár je skutočne zbytočný. Tretia SDKÚ-DS získala 7,31%, 4.-5. HZDS a OKS po 6,09% a 6.-7. KSS a SNS po 4,88 percenta.

VLADIMÍR MEZENECV

Architektonicky zaujímavý dom U dobrého pastiera na Židovskej ulici 1 v Bratislave púta už svojím vzhľadom a až potom zaujímavou expozíciou historických hodín. Dokumentuje históriu hodinárstva od konca 17. storočia do konca 19. storočia. Rokový dom „U dobrého pastiera“ je jedna z mála pôvodných stavieb bratislavského podhradia. Postavili ho v rokoch 1760-1765. Spodná časť bola určená pre obchodno-remeselnú činnosť, horné podlažia na bývanie. Na fasáde domu sa zachovalo iluzívne okno, plastika v nike pod baldachýnom nie je pôvodná. Dom patrí k drobným skvostom stredo-európskej meštianskej architektúry. Odporúčame si ho pozrieť pri návšteve Bratislavy.
Text a foto: MILAN PIVOVARČI

MENEJ TABAKU, VIAC DROG?

Slovensko vraj ešte nedosiahlo vrchol v konzumovaní drog, ale napriek tomu má už takmer každý druhý deviatok a stredoškolač skúsenosť s marihuou – tvrdia odborníci! Pritom naša republika má v Európe azda najprísnejšie zákony, veď každý, kto sa iba dotkol drogy, môže byť odsúdený na stratu slobody od troch rokov do konca života! Iróniou pritom je, že mierne poklesol počet fajčiacich študentov, ale radosť z toho spoločnosť nemôže mať, pretože tento pokles priamo súvisí s rastom používania narkotík. Existuje už aj drogová mapa Slovenska, podľa ktorej je najmenej užívateľov drog v Prešovskom kraji „iba“ 48,8% z celkového počtu opýtaných, najviac v Bratislavskom, kde až 51,1% fajčí marihuu alebo hašiš, 10,6% užíva extázu, 6,7% LSD a ostatné halucino gény a 9,5% respondentov pervitin. V každom kraji vedú užívatelia marihuany alebo hašiša – v Prešovskom kraji je ich 36,1%, ale v ostatných už nad 40 percent a v Bratislavskom viac než 50%. Z týchto čísel síce môže pri ich čítaní ísť mráz po chrbte, ale predsa len nastal jeden pozitívny ukazovateľ – stále menej ľudí používa tvrdú drogu, teda menej si ju pichá do žíl... (vm)

VZORY IVANA MIKLOŠA

V nezamestnanosti nás predbehli štyri krajiny, Litva, Lotyšsko, Estónsko a Španielsko. Hlavne na pobaltské krajiny doľahla kríza brutálnym pádom ekonomiky. Tieto pobaltské krajiny mali ako vzor svojej hospodárskej politiky Dzurinda a Mikloš a stavali ich ako svetlý príklad pre Slovensko. Keby v roku 2006 nebolo došlo k zmene vlády, boli by sme na tom dnes rovnako ako pobaltské krajiny. A to je lapidárny príklad toho, že Ficova vládna koalícia podobný scenár zatrhla a dnes nie

sme na chvoste nezamestnanosti európskych krajín. Aj keď sa nezamestnanosť logicky v globálnej kríze zvýšila. Dzurinda a jeho pobratimovia kričia dnes o zvyšujúcej sa nezamestnanosti na Slovensku, len akosi zabudli, kam nás viedli a kam by nás boli doviedli, nebyť toho, že im scenár do roku 2006 voliči zráтали. **A tak, keď na najbližšej tlačovej besede budú hovoriť ako im ide o ľudí, mali by si za hlavy nalepiť transparent „Naše vzory – Litva, Lotyšsko, Estónsko“.** (js)

S tým treba niečo robiť

Slovenské banky sú v zahraničných rukách, čo sa týka objemu aktív na 98 percent. Len Estónsko je na tom horšie, tam je to 99 percent. O tom by mali slovenské médiá tiež debatovať a nie vzrušovať sa emisiami, či inými hlúposťami. Tak či onak, je to naozaj veľa. To všetko sa odohrálo za Dzurindovej vlády, keď ekonomická integrácia do Európy bola rýchla a nie vždy dobre premyslená. Ak slovenský premiér Fico hovorí, že na kríze má podiel aj Dzurindova vláda, tak má absolútnu pravdu. Dzurinda a Mikloš môžu hovoriť to alebo ono, pravda zostane pravdou. Keby integrácia bola premyslená a naozaj nie taká kolenačková, Slovensko mohlo aj z krízy vybrádnúť oveľa lepšie ako dnes. Nepremyslená orientácia na automobilový priemysel, aj keď boli aj iné možnosti, predaj najcennejších podnikov hlboko pod cenu, bezmyslový vstup zahraničných bánk do slovenských, to všetko dnes dopadlo na Slovensko ako ľadovec. Nebyť toho, že to voliči Dzurindovcom spočítali, boli by sme dnes na tom tak ako Maďarsko. Treba povedať, že sa tak nestalo vďaka rozumným a premysleným postupom súčasnej koalície vlády. Zaujímavé sú slovenské tzv. mienkotvorné médiá. Len čo vláda razantne koná, nasleduje kritika. Tí mládenci a dievčatá z niektorých novin už ani nevedia, že medzi očami majú nos. Ale s tými bankami bude treba niečo robiť, taká závislosť je nebezpečná, pretože prognózy hovoria o príchode ďalších kríz. V Amerike najnovšie hrozí kríza kreditných kariet, prognózuje sa plynová, ropná, aj vodná, ktorá nám síce hrozí menej, ale aj tu treba niečo urobiť s vodnými zdrojmi, ktoré chvalabohu máme. No a kríza morálky zostáva trvalkou, morálka zahraničnej účasti v slovenských bankách tiež.

DUŠAN KONČEK

Dokončenie z 1. strany

V tohtoročných voľbách ich zmobilizoval zjavne budúci maďarský premiér, ktorý ako politický hazardér namiesto riešenia problémov u našich južných susedov brnká na národnostné struny svojich voličov. Orbán je neriadenu maďarskou strelou, ktorá však onedlho vyfučí aj na domácej scéne, až sa dostane k moci a bude musieť riešiť každodenné problémy upadajúcej maďarskej ekonomiky. Pritom si musíme povedať, že Maďari majú neskutočný lobing v zahraničí oproti tomu, čím disponujú Slováci a aj tak sa v čase krízy prepádajú čoraz hlbšie do ekonomického úpadku.

Predseda SMK Pál Csáky obhajoval pred voľbami Orbánove vystúpenie na Slovensku slovami, že „Viktor nič také hrozné nepovedal“, ba že to nebolo nič svetoborné a problematické. Pravda však je, že Orbán burcoval slovenských občanov maďarskej národnosti slovami, aby volili tých slovenských kandidátov, ktorí majú maďarskú národnosť, aby bolo viac zástupcov Maďarov z Karpatskej kotliny v Európskom parlamente. A tí by potom žiadali späť územia, o ktoré v minulosti prišli. Ak teda Csáky takéto vyjadrenie nepovažuje za nič hrozné, či svetoborné a problematické, nemá potom pravdu ani predseda KDH Pavol Hrušovský. Ten totiž povedal, že sa zatiaľ

ešte Csáky jasne na adresu Orbána nevyjadril. Ale vyjadril, ba nazval ho navyše familiárne Viktor. Ak to Hrušovský nevidí, zrejme to nechce vidieť a ide mu o to, aby KDH naďalej kolaborovala s nebezpečnými myšlienkami v hlavách maďarských politikov, či už maďarskej národnosti, alebo priamo z Budapešti, len aby sa vďaka nim niekedy v budúcnosti opäť dostali k moci. Rovnako zjavne kalkuluje aj Mikuláš Dzurinda a jeho SDKÚ s maďarskými politikmi, vďaka ktorým vládli osem rokov, čo by si radi zopakovali. Stačí si spomenúť na prezidentské voľby a sľuby ľvety Radičovej voličom maďarskej národnosti. Familiárne môžeme povedať Csákyho slovníkom, vďaka, Viktor, že sa Slovákom otvorili oči.

Orbánove návštevy Slovenska a jeho prejavy na našu adresu sa tak stávajú účinným politickým testom. Podľa toho, kto ich ako interpretuje vidno, aký má kto vzťah k domovine a k ľuďom, ktorí politologicky tvoria slovenský národ. Medzi nimi sú aj občania národnostných menšín. S jednou skupinou z nich chce domáca politika reprezentovaná Csáky a SMK, či v druhom kole KDH s SDKÚ, hrať škaredú hru. Akí sú to vlastenci, ak im vlastné pohodlie vo vládných kreslách stojí aj za nebezpečnú hru s ohňom národnostných menšín?
STANISLAV HÁBER

PRECENILI VLÁDU

Naša najsledovanejšia televízna stanica súčasnej vláde a jej premiérovi veľmi často nevie prísť na meno. Kde sa len dá, tam ich zhadzuje. Jeden večer som sa však z obrazovky dozvedel, že za súčasný prepád našej ekonomiky môže predovšetkým vláda, pretože výroba automobilov u nás poklesla na polovicu. Z tejto informácie teda jednoznačne vyplýva, že Robert Fico so svojimi ministrami môže za to, že vo svete v súvislosti so svetovou, teda globálnou hospodárskou krízou, poklesol predaj automobilov značky KIA, VW, PSA Peugeot a Škoda. Nuž to všetko predstavuje obrovskú politickú i hospodársku silu, veď ktorá vláda v Európe si môže povedať, že od nej závisí výroba a predaj automobilov uznávaných značiek, či už u nás, alebo vo svete? Keď sa to dozvedia vo Washingtone, tak nášmu kabinetu bude závidieť aj Barack Obama so svojim tímom. Naša vláda automobilovému priemyslu aspoň pomohla tzv. šrotovým.

MNOHÝCH POPLIETLI

Skutočne zaujímavú tvrdohlasosť predstavili na voľbách do EP funkcionári tzv. Strany demokratickej ľavice (SDL) a Demokratickej strany (DS). Tieto dva politické subjekty prestali existovať ich zlúčením so Smerom, to v prípade SDL a SDKÚ v súvislosti s Demokratickou stranou. Napriek tomu sa „vstali noví bojovníci“ a strany s týmito názvami sa ocitli na kandidátnych listinách pre voľby do Európskeho parlamentu. Niektorých voličov dezorientovali tak, že si ešte raz dôkladne prezreli kandidátky SMER-SD a SDKÚ-DS. Nuž, tieto dve nové strany dohromady nezískali ani percento z odovzdaných hlasov. Ale si aspoň urobili svoj trucpodnik.

NEROZBORNÁ JEDNOTA?

Občania maďarskej národnosti opäť dali najavo, že pokiaľ ide o hociktoré voľby, tak hlasy odovzdávajú iba svojim. Teda strane, zatiaľ jedinej, ktorá vychádza len a len z národnostného princípu. To, že SMK je tesne pred rozpadom, to jej voličov nezaujíma. Veď tí preboha, nemôžu dať predsa nikomu inému hlas, len kandidátom maďarskej národnosti. Ostatní pre nich neznamenajú nič. Nuž prosím, aj to je jedna z foriem demokracie. Len si to tí voliči neuvedomujú, že ich poslanci v EP budú robiť to, čo od nich Budapešť bude žiadať. SMK dostala až 11,3% všetkých hlasov. Je to skutočne veľa. Najmä, keď si spomenieme ako táto strana v zahraničí často poukazuje na to, ako na Slovensku prebieha nepriaznivá asimilácia občanov maďarskej národnosti a ako neustále klesá (samozrejme, vinou majoritného národa) počet Maďarov, žijúcich na Slovensku.
IVAN DONČÁK

NUKLEÁRNA ZBRAŇ OPOZÍCIE

Opozícia sa konečne dočkala, rozhodnutie ÚS SR o tom, že Špeciálny súd Slovenskej republiky nie je v súlade s Ústavou SR, bol danajský dar, ktorý opozícii spadol do lona. Nič na veci nemení ani to, že rozdiel medzi normálnou horčicou a špeciálnou, rovnako ako múkou, je len jeden – vždy to zostane horčica, alebo múka, len špeciálna je drahšia.

A tak si opozícia vyhrnula rukávy a v máji plnom slnka si nelahla do trávy, ale začala tvrdo mazať. Vlastne svoje útoky stupňuje od začiatku roka, pretože

PARLAMENTNÉ VOĽBY

sa blížila a treba využiť každú možnosť ako zbierať body, či preferencie. Pravda, koalícia jej tieto útoky uľahčila a zdá sa, že čím viac uľahčuje. Ústavný súd SR je najvyššia inštancia demokracie, ak rozhodol o nezlučiteľnosti Špeciálneho súdu s Ústavou, malo by to platiť. Špeciálny súd bol pod drobnohľadom právnickej verejnosti od začiatku svojho vzniku. Vtedajší minister spravodlivosti sa zahral na prokurátora Urválka v nádeji, že Špeciálny súd bude tvrdo pracovať pre Dzurindovcov ešte niekoľko volebných období. Voliči však Dzurindovi jeho vládnutie spočítali a Špeciálny súd sa ocitol v nemilosti. **Vlastne v nemilosti sudcov bol hneď od začiatku, vyššie platy, všelijaké výhody a pritom jeho klientela bola celkom obyčajná, vrátane odsúdenia športového funkcionára za tri debničky jabík, kým napríklad takým Čermákom sa museli zapodievať sudcovia v Prešove, ktorí nemali ani ochranu, ani „špeciálne“ podmienky.** Sudcovia na Slovensku rozhodnutie ÚS SR privítali z jednoduchého dôvodu: pripadali si ako menejcenní a nedôveryhodní. Keď opozícia spustila po rozhodnutí ÚS SR krik, znova sa ocitli v tej istej situácii. Opozícia rozhodnutie ÚS SR rešpektuje, ale zároveň ho spochybňuje, takže ho vlastne

NEREŠEPTUJE,

napríklad pomer 7 ku 6 hlasom sa jej nezdá, keďže predtým sa vynorila kauza ústavného sudcu Orosza. Kto tu kauzu vymyslel, nevedno. Pretože nič nie je dokázané, nič nie je vyšetrené, ale opozícii je všetko jasné. **Tá totiž vie aj to, čo sa nestalo a usilovne to tlačí do svojich spriaznených médií, pretože tiež vie, že často opakovaná lož alebo polopravda sa stanú ľahko pravdou.**

Jedno je isté, Špeciálny súd sa ničím špeciálnym nevyznačoval, nič mimoriadneho neurobil, ničím sa nevyznačoval. Pravda je však aj to, že na slovenských súdoch sa všetko vlečie pomaly, ako lenivá rieka Lethe. Zákony sú však také, že umožňujú sudcom, aby sa hrali na sudcov a menej rozhodovali. A navyše ešte im visí nad hlavou Damoklov meč Európskeho súdu

pre ľudské práva. Len tak pre zaujímavosť, súdy v USA riešia veci promptne, rýchlo a bez akýchkoľvek škrupúl. A nemusia sa povedzme neskoršie spovedať Európskemu súdu pre ľudské práva. Nemusia, pretože zákony v USA umožňujú sudcom konať nielen rýchlo ale aj spravodlivo.

VINNÝ JE VINNÝ

aj za desať minút, rovnako ako nevinný je nevinný za rovnaký čas. Sudca je dobre zaplatený, ale aj napriek tomu sem-tam sa nájde korupcia. Nečudujme sa, že sa nájde aj na Slovensku. Prečo sa napríklad už dávno nevytvorili mimoriadne senáty či špecializované senáty alebo také, ktoré by veľmi rýchlo stencili tie množiacce sa prípady ležiace na súdoch a logicky tvoriace potom priefahy v konaní? **Špeciálny súd v tomto smere nič nové neprinesol. Najťažšie veci rozhodovali všeobecné súdy a rozsudky Špeciálneho súdu skončili znova na Najvyššom súde. Bol to teda len ďalší hybrid na justičnej scéne.**

Teraz sa zrazu hovorí o tom, že by sa mal pripraviť ústavný zákon, ktorý by ponechal Špeciálny súd, a v tomto zákone by sa zohľadnili výhrady z rozhodnutia ÚS SR voči existencii Špeciálneho súdu. No, to už je ako v Rysavej jalovici. Pochopiteľne, opozícia je takýmto čímsi nadšená a hneď by s tým išla so Smerom do hry, pretože by si tak mohla

PRIPISAŤ VÍTAZSTVO

vo svojom ťažení proti Ficovej vláde. A zasa by až do volieb kričala – zachránili sme Slovensko pred zločincami, mafiou a bohvie ešte čím. Takže toto opozícii stojí za to. Inak je to hlúposť, aby sa po rozhodnutí ÚS SR začal vymýšľať ústavný zákon, ktorý by legalizoval postavenie Špeciálneho súdu. Bol by to samozrejme len ďalší precedens a naozaj by sme sa začali znova vzdiaľovať od právneho štátu. Raz je tu rozhodnutie ÚS SR a bodka. Je mnoho iných vecí na ktoré by sa mala sústrediť hlavne koalícia.

Ale opozícia silno tlačí, jej verné médiá sa predhávajú v obhajobe Špeciálneho súdu. Akási agentúra Polis telefonickým prieskumom zistila, že vyše 70 percent obyvateľov je znepokojených zrušením Špeciálneho súdu. Na čo netreba agentúru je fakt, že polovica obyvateľov SR ani nevie, že takýto súd existoval. Ale na dosiahnutie cieľa sú prostriedky neobmedzené. Opozícia v takýchto mútnych vodách vie plávať, technológiu z roku 1998 oprášila, inovovala a nastúpila kurz – parlamentné voľby 2010. A samozrejme, má pripravené ďalšie kauzy a čaká na tie, ktoré jej spadnú do lona, ako táto o Špeciálnom súde.

DUŠAN KONČEK

člen Únie slovenských novinárov

Na slovičko, priatelia

MILAN PIOVARČI

Sny o budúcnosti bez nenávisťi vo svete sa dnes neodvážia propagovať ani ten najkúsenejší politológ. Mnohí sociológovia i politológovia sa domnievajú, že nenávisť je hlboko zakorenená v ľudskom povedomí a že veľká časť je dokonca naprogramovaná, zabudovaná priamo do ľudskej povahy. Zdá sa, že predsudky, diskriminácia a napokon nenávisť sú výsledkom zdedenej nedokonalosti a sebeckta človeka. Žiaľ, žiadna vláda, nech by robila akúkoľvek politiku, ani žiadna organizácia, nech by mala akúkoľvek program, nedokáže zákonmi zmeniť ľudské srdce. Ani žiadny, symbolicky povedané policajt na svete, nech by bol akokoľvek silný, nemôže zasiahnuť tak, aby odstránil nenávisť v rôznych kútoch tohto sveta. Čo sa vlastne skrýva za pre-

javmi nenávisťi? Spisovateľ Andrew Sullivan to výstižne zhrnul takto:

„Je nenávisť, ktorá sa bojí a nenávisť, ktorá iba opovrhuje. Nenávisť, ktorá vyjadruje moc a nenávisť, ktorá vychádza z bezmocnosti. Je pomsta a je nenávisť utláčateľa a nenávisť obeť. Je nenávisť, ktorá pomaly tlie, vríe a nenávisť ktorá chladne, je nenávisť ktorá vybuchuje, ale aj nenávisť, ktorá nikdy nevzplánie.“ A čo by malo vykoreniť nenávisť? Zmena postoja. Tá však môže nastať iba z vôle ľudí, ktorých sa to týka. Vykorenenie nenávisťi však nepríde samo, ale je možné. Sú životné príbehy, keď sa nenávisť a nepriateľstvo zmenili na priateľstvo... Ale to by muselo vzniknúť a tešiť sa z pravého bratstva, z lásky v miliónoch sídc, ktoré boli doteraz naplnené nenávisťou. Niektorí tvrdia, že tento prerod je vecou náboženstva, iní, že to vyplynie zo zániku sociálnej neistoty... Nikdy to však nevyplynie z príkazu akejkoľvek svetskej moci...“

POPULÁRNA MONIKA

Východné Slovensko bude v Európskom parlamente zastupovať a zároveň reprezentovať sympatická Monika Smolková. Jej meno na kandidátke SMER-SD intenzívne krúžkovali aj Rómovia na povestnom košickom sídlisku Lunik IX. Spomedzi celkove odovzdaných 247 volebných lístkov sa na deväťdesiatich z nich objavilo jej meno v krúžku! I keď Monika Smolková šéfuje inému košickému veľkému sídlisku, vie veľa aj o pomeroch na Luniku IX. a práve preto pomôže riešiť rokmi nahromadené problémy. **Nielen doma, ale dokonca aj v Bruseli. Veď na Luniku IX. si symbolicky podávajú kľučku nielen filmári, ale napríklad aj britskí policajti. Tí sem prišli študovať pomery, z ktorých vychádzajú slovenskí Rómovia a potom sa v Británii môžu sústrediť na riešenie všetkého negatívneho, čo sprevádza život našich Rómov, dočasne vystahovaných do Anglicka a Škótska.**

Dvojica na pohľadanie

Najsilnejšiu opozičnú stranu budú v Európskom parlamente reprezentovať duo Eduard Kukan – Peter Šťastný. Prvý z nich do roku 1989 pôsobil ako protežovaný diplomat socialistického štátu a vďaka svojmu aktívnemu členstvu v KSČ to za bývalého režimu dotiahol dosť vysoko. Veď už ako vojak základnej služby nemusel absolvovať tvrdý výcvik v tanku alebo obrnenom transportéri, či kazí si sluch medzi delostreľcami. Slúžil tam, kam sa radoví vojaci nedostali – vo Vojenskej politickej akadémii K. Gottwalda. Teraz si však veľmi dobre rozumie s takým antikomunistom, akým je P. Šťastný. Tento exhokejista ešte nenašiel dobré slovo pre minulý režim, ani pre samostatnú Slovenskú republiku. Nuž, keď ide o miesta pri plnom válove, tak sa dokonca dokážu aj objímať a navzájom povzbudzovať. Veď čert vezmi komunizmus i celý kapitalizmus, len aby nám bolo obom dobre. V SDKÚ-DS i v Európskom parlamente... **VLADIMÍR MEZENCEV**

POLITICKÉ SENTENCIE

MILAN KENDA

SME-TIAR

Objektívnosť ho fascinuje, neobjektívnosť žívi.

VRAVÍ Z PRÁCE VYHODENÝ

Slobody sa nenažerieš!

KOLKÍ, ACH KOLKÍ?

Kolkí by sa zúčastnili na sviečkovej demonstrácii, keby boli tušili, za čo bude v novom režime sviečková?

V ŠTRNGOTANÍ KLÚČOV

V štrngotaní kľúčov na námestiach sme snivali o novom režime tvrdom ku gaunerom a láskavom k občanom, no vzápätí sa zrodil režim tvrdý k občanom a láskavý ku gaunerom.

SVETOOBČAN

Vlast mu môže byť ukradnutá, ale vlastníctvo si stráži.

PANOPTIKUM

Múzeum zamatovo nežnej módy predvádza vo vitrínach revolučné svetre a budajky.

PRVOLINIOVÝ TYP

Niekoľkokrát v živote prevrátil kabát a čoskoro po nežnej revolúcii odhodil aj sveter.

KDEJAKÝ DEMOKRAT

Kdejaký demokrat by rád vymenil celé maličké Slovensko za obrovské bankové konto vo Švajčiarsku.

NERAZ OŽIVAJÚ

Náš politický boj je dôkazom posmrtného života: Na jeho čele neraz ožívajú politické mŕtvolky.

KAČICA – REKORDÉR

Kačica, ktorá dokáže obletieť celý svet, musí byť novinárska.

ÚDEL

Kozy krímené ako králiky, od ktorých sa žiadajú výkony kráv? To je údel dievčat pre všetko v rukách súkromných podnikateľov.

Predseda vlády má informačný web

Od 3. júna 2009 – sú občanom Slovenska k dispozícii webové stránky, ktoré informujú o činnosti predsedu vlády SR Roberta Fica. Nájdate ich na adresách:

www.premiersr.sk a www.predseda Vladysr.sk

Zámerom je v modernej multimediálnej podobe poskytnúť podrobnejšie informácie o pracovných aktivitách R. Fica, jeho vystúpeniach a posolstvách, ale aj mimopracovnej činnosti predsedu vlády SR.

Návštevníci stránok na nich každý deň nájdu príspevky, ktoré im nielen v písanej podobe, ale aj na fotografiách a krátkom videu priblížia konkrétne vystúpenia a aktivity Roberta Fica. K dispozícii však sú aj úplné videozáznamy jeho vystúpení na tlačových konferenciách či rôznych podujatiach. Pre lepšiu orientáciu je možné nájsť jednotlivé príspevky rozdelené do tematických rubrik, nebudú chýbať ani reakcie na živé informácie zverejnené v tradičných médiách. Občania môžu na stránkach predsedu vlády SR nájsť aj jeho program, a to nielen minulý, ale aj plánovaný. Robert Fico na nich bude uverejňovať aj vlastné postrehy a komentáre v blogu. Zaujímavosťou je multimediálna komunikácia s občanmi – ľudia môžu v rubrike Spýtajte sa premiéra poslať otázku vo forme videa a následne bude predseda vlády rovnakou formou krátkej videoodpovede na niektoré z týchto otázok reagovať. (gl)

GLOSÁR Slovenského rozhľadu

KAUZY A OKÁZALÝ LUXUS

Kauzy na ministerstvách, riadených nominantmi SNS, v ktorých sa spomínali miliardy eur a demonstrácia luxusu, ktorú predviedzal Ján Slota, plnili stránky novin niekoľko týždňov pred voľbami. Dozvuky pokračujú aj teraz. V tejto súvislosti ma pobavil výrok Slotovho syna Pavla, ktorý som čítal v jedných novinách: „Aj Zoro Kollár má aspoň 20 luxusných áut, prečo nemusí jeho rodina vysvetľovať, odkiaľ vzala peniaze na mercedes?“. Asi preto, lebo nie je politik a nemá prístup k verejným financiám.

Majetkové pomery politikov občania vnímajú veľmi citlivo a novinári sa aj v ich mene pýtajú, ako sa z verejnými financiami nakladá. Jedine transparent-

nosť (ktorej ostala dlhá každá vláda) môže tento kolotoč zastaviť.

Byť bohatý nie je hanba, hanbou je nečestne nadobudnuté bohatstvo. V každej spoločnosti (aj v „beztriednej“ socialistickej) je vrstva bohatých, stredná vrstva a sú aj ľudia chudobní. Ale bohatstvo a luxus, vystavované na obdiv, vyvolávajú závisť a najmä otázky. Kde na to zobrať?

HUDBNÍ PROSTITÚTI?

Označiť umelca za hudobného prostitúta len preto, že vystúpil na mítingu tej strany, ktorú dotýčny novinár nemá rád, je vrcholný prejav totalitarizmu. Dokonca som v médiách našiel odsúdenie hudobníkov, ktorí „podporia svojimi úprimnými

piesňami fanúšikov bez rozdielu politickej príslušnosti“. Obávam sa, že keď „demokrati“ takéhoto razenia budú niekedy rozhodovať o kultúre, začnú selektovať účastníkov koncertov podľa stránickej príslušnosti. Členom každej strany určia, ktorých umelcov môžu počúvať. A čo politickí neangažovaní – budú môcť chodiť na všetky koncerty, alebo na žiadny? A bude to ešte demokracia?

MAĎARSKÁ KARTA

Keď nebola televízia a iné moderné zábavy, krátili si ľudia čas hraním kariet. Niežeby dnes už nehrali, ale je to zriedkavejšie. Okrem obdobia volieb. Vtedy sa na Slovensku „hrá“ maďarskou kartou. Aspoň podľa toho, čo človek číta a počúva

v médiách. Je to zvláštna hra, pretože jej ťažiskom je dokázať, kto prvý maďarskú kartu vytiahol. Keď mu to dokážu, prehráva. Lenže doteraz sa ešte nikdy nedohodli ani hráči-politici, ale ani hráči-novinári a občania kto je víťazom. Hra sa končí patom a tým, že ju pretromfnú iné aktuálne politické udalosti.

Aj pri eurovoľbách sme hrali túto tradičnú kartovačku. Csáky po voľbách povedal, že „je to hlúpy postoj tých, čo iniciujú hru maďarskou kartou“. Nuž, vzhľadom na to, že prvý, kto kartu vytiahol, bol Viktor Orbán, nebolo to od Csákyho priateľské gesto nazvať svoj politický idol hlupákom. Teraz sa len musí modliť, aby to Viktorovi niekto nepreložil.

JOZEF ŠUCHA

Z vystúpenia predsedu vlády Slovenskej republiky Roberta Fica na rokovaní parlamentu 3.6.2009

Politika nacionalizmu ohrozuje stabilitu Európy

V stredu 3. júna 2009 sa konala mimoriadna schôdza Národnej rady SR, ktorú iniciovali poslanci vládnej koalície a ktorá sa týkala výrokov predsedu maďarskej strany FIDESZ Viktora Orbána počas kampane pred voľbami do Európskeho parlamentu. Viktor Orbán v sobotu 23. mája 2009 na spoločnom mitingu s Pálom Csákyom z SMK v Ostrihome povedal, že vo voľbách do Európskeho parlamentu ide o to, koľko maďarských poslancov bude v Bruseli obhajovať záujmy „Maďarov z Karpatskej kotliny“. SMER-SD tieto výroky odsúdil, pretože ich považuje za spochybňovanie územnej celistvosti Slovenskej republiky.

Na začiatku schôdzy vystúpil so svojim prejavom aj predseda vlády Robert Fico: Od vzniku SR prešli slovensko-maďarské vzťahy zložitým vývojom. Ale celkovo, viac ako pätnásťročná, bilancia je pozitívna. Boli sme schopní uzatvoriť medzi sebou medzistátnu zmluvu, ktorá stabilizovala naše vzťahy. Obidva štáty prešli komplikovaným transformačným procesom, pričom jeho výsledkom je naplnenie našich integračných ambícií tak v európskych, ako aj v euroatlantických štruktúrach. Zásluhu na prevažne pozitívnej bilancii majú jednak politici na oboch stranách, ale predovšetkým občania, ktorí udržujú a rozvíjajú všestranné priateľské a susedské vzťahy. Občania patriaci k národnostným menšinám majú na kvalite týchto vzťahov osobitnú, určite nezameniteľnú zásluhu.

Život osôb, ktoré patria k národnostným menšinám, patrí k najsledovanejšej a najcitlivejšej oblasti našich vzájomných vzťahov. Ide o poskytovanie takých výhod v oblasti kultúry, vzdelávania a jazyka, ktoré zabezpečujú rozvoj ich identity. Všetko čo SR robí v tejto oblasti, má úroveň vysokého európskeho štandardu. A ak aj niektoré rozhodnutia vyvolávajú normálnu štandardnú demokratickú politickú diskusiu, na hodnotení, že ide o vysoký európsky štandard, sa nič nemení. Chceme na tomto mieste jednoznačne potvrdiť záujem vlády SR na rozvoji

DOBÝCH SUSEDSKÝCH VZŤAHOV

s Maďarskou republikou. V tomto duchu sa plánuje aj moja oficiálna návšteva Maďarskej republiky v najbližších týždňoch. Potvrdzujem aj svoje stanovisko a pripravenosť rokovať s maďarským partnerom, predsedom vlády MR, kedykoľvek, kdekoľvek a na akúkoľvek tému a nikdy sa stretnutiu takéhoto typu nebudem vyhýbať. SR považuje Maďarskú republiku za prirodzeného partnera a spojencu. Naše partnerstvo je umocnené nielen susedstvom, spoluprácou v rámci V4-ky – a práve dnes v Poľsku sa stretnem aj s novým predsedom vlády MR – ale aj spoločným členstvom v Európskej únii a v NATO. Naše vzťahy sú štandardné, dokonca, v mnohých oblastiach až nadštandardné. Ako susedia a spojenci v Európskej únii a v NATO máme spolupodpovednosť za stabilitu stredoeurópskeho regiónu. **V čase globálnej krízy navyše musíme úzko spolupracovať v záujme eliminácií dopadov na občanov v oboch našich štátoch. Na toto sa nakoniec sústredí aj obsah mojej oficiálnej návštevy v Maďarskej republike, ktorá ekonomicky a sociálne trpí krízou podstatne viac, ako Slovenská republika.**

Som za všestranný rozvoj našich bilaterálnych vzťahov. Nemôžeme dopustiť, aby ostatné dimenzie vzťahov zatienila menšinová problematika. Nepomáha to riešeniu naliehavých hospodárskych problémov, ktoré pred nás stavia kríza. Je len ilúziou si myslieť – opakujem,

JE LEN ILÚZIOU

si myslieť, že etnizácia našich vzťahov odpúta pozornosť občanov od ich podstatných životných problémov. Solidný základ pre rozvoj našich vzťahov predstavuje už spomínaná zmluva o dobrom susedstve a priateľskej spolupráci spolu s dvanástimi zmiešanými komisiami, zriadenými na jej implementáciu. Vhodným nástrojom na ďalší rozvoj spolupráce je aj program vlád Slovenskej republiky a Maďarskej republiky: **Spoločná minulosť – spoločná budúcnosť v zrkadle spoločných projektov z júna v roku 2007, ktorý som spoločne podpísal s vtedajším predsedom maďarskej vlády pánom Gyurcsánym.**

Ak dovoľíte, len niekoľko bodov, pretože pravdepodobne nie sme všetci dostatočne informovaní, ako sa tento program naplňuje. Ministri zdravotníctva podpísali spoločné memorandum o spolupráci v boji proti onkologickým ochoreniam. Podpredseda vlády Dušan Čaplovič spoločne s ministrom maďarskej vlády pánom Kissom zorganizovali konferenciu o podmienkach čerpania európskych fondov na programy cezhraničnej spolupráce. Ministri zahraničných vecí v Bratislave udelili spoločnú Cenu za prínos pre rozvoj slovensko-maďarských vzťahov. V rámci programu cezhraničnej spolupráce Slovenská republika a

Maďarská republika na roky 2007 – 2013 s podporou z Európskeho fondu regionálneho rozvoja sa bude realizovať výstavba dvoch mostov nad riekou Ipeľ medzi obcami Pečov a Secény a Rárož a Ráros. Pripravujú sa výmenné pobyty mládeže, ktoré sa majú uskutočniť v lete tohto roka. Pokračuje práca v zmiešaných komisiách na implementácii zmluvy o dobrom susedstve a priateľskej spolupráci. Prebieha intenzívna komunikácia medzi zákonodarnými zbornami oboch krajín.

Rozdielny výklad spoločnej histórie, negatívne historické reminiscencie

NESMÚ ZATAŽOVAŤ

naše súčasné vzťahy a ich rozvoj. Vláda podporuje činnosť zmiešanej komisie historikov, ktorá má vyústiť do vydania publikácie o spoločných dejinách. Cieľom nie je nahradiť súčasné učebnice dejepisu, ale poskytnúť žiakom, učiteľom a odbornej verejnosti alternatívne texty, ktoré by sa dali využiť v niektorých fázach vyučovacieho procesu.

Je poľutovaniahodné, že sa objavujú také politické prejavy, ktoré necitlivým spôsobom narúšajú pozitívne výsledky našej práce.

Vyhlasenia predsedu najsilnejšej maďarskej politickej strany nemožno označiť iba za nejaké neprijateľné výroky, za pokľznutie jazyka či nezodpovednú rétoriku. Ide o neprijateľné politické činy, kroky, ktoré môžu mať, ak sa včas nezastavia, nezodpovedné následky na stabilitu a vzťahy medzi občanmi. Máme povinnosť, vážené dámy a páni, upozorňovať, že v stredoeurópskom priestore sa pohybujú politici, ktorí si najnezodpovednejším spôsobom zahrávajú s historickými reminiscenciami a správajú sa v príkrom rozpore s hodnotami, ktoré sme spoločne prebrali v rámci Európskej únie. Ako som už uviedol, tieto výroky a kroky nie sú iba účelové predvolebné reči, ale aj, a predovšetkým, vyjadrenie premyslenej a dlhodobej politickej stratégie, ktorá je nezlučiteľná

S LITEROU A DUCHOM ZMLUVY

o dobrom susedstve a priateľskej spolupráci medzi Maďarskou republikou a Slovenskou republikou s politickou architektúrou súčasnej Európy, ako aj s hodnotami Európskej únie. Tému politického zjednocovania maďarstva v Karpatskej kotline ako tému volebnej kampane pred voľbami do Európskeho parlamentu a reči o odtrhnutých územiach sme nenastolili my. My sme túto tému jednoducho nenastolili. Maďarskou kartou hrajú predstavitelia pravicovej konzervatívnej veľkomaďarskej ideológie, ktorá si robí nárok vylíčiť trianonskú traumu. A samozrejme, touto kartou hrajú aj tí, čo takýmto maďarským politikom u nás nahlas alebo mlčky pritakávajú.

Vážené dámy a páni, bolo to v **Ostrihome**, kde sa konal spoločný predvolebný míting pána **Orbána** a pána **Csákyho**, ktorý svojimi závermi vyvolal celoslovenské pobúrenie. Nebol to míting ani socialistov, ani nikoho iného, ktorý by vyvolal také pobúrenie, akého sme dnes svedkami a my sa s tým pobúrením naozaj stretávame aj po mestách a obciach, najmä v čase, keď sme chodili medzi voličov.

Rétorika z Ostrihome nie je maličkosť, nad ktorou možno mávnuť rukou. Týka sa to základov, na ktorých je postavená povojnová Európa. Týka sa to princípov, na ktorých sú postavené vzájomné vzťahy členských štátov Európskej únie. Týka sa to európskych pravidiel zastupovania občanov členských štátov Európskej únie v Európskom parlamente a týka sa to, ako som to povedal, aj lítery a ducha zmluvy o dobrom.

SUSESTVE A PRIATELSTVE

medzi Slovenskou republikou a Maďarskou republikou. Ani táto zmluva, ani európska legislatíva nijakým spôsobom nepredpokladajú podriaďovanie občanov Slovenskej republiky nejakému spoločenstvu Karpatskej kotliny, ktorého vodcom má ambíciu stať sa maďarská krajná pravica. A tieto dokumenty nepredpokladajú ani riešenie nejakých „odtrhnutých“ území.

Ak nás dnes, vážené dámy a páni, obviňuje predovšetkým opozícia, ktorá ako obyčajne zbabelo utečie, keď sa rokuje o národných záujmoch Slovenskej republiky, ak nás obviňuje z hrania maďarskou

kartou, keď vystupujeme proti spochybňovaniu základov Európskej únie a slovenskej štátnej suverenity, nech si naša opozícia spomenie, kto zahral maďarskou kartou pri schvaľovaní Lisabonskej zmluvy? Ako využili títo páni postoj poslancov Strany maďarskej koalície k tejto zmluve na to, aby Stranu maďarskej koalície vylúčili z opozičnej spolupráce? Miesto toho, aby nás opozícia obviňovala z hrania maďarskou kartou, mala by táto istá opozícia radšej na najvyšších fórach Európskej ľudovej strany odmietnuť nezodpovedné reči krajnej maďarskej pravice a zasadiť sa za to, aby prestali s politikou veľkomaďarského nacionalizmu, lebo tá poškodzuje nielen slovensko-maďarské a maďarsko-maďarské vzťahy, ale ohrozuje aj stabilitu v strednej Európe a mieri proti základom súčasného európskeho usporiadania.

Dovolím si ešte jednu poznámku na adresu opozície, ktorá utiekla z parlamentu. Keď ide o národné záujmy Slovenskej republiky a hovorme o nich otvorene, tak ako hovoria aj iné štáty, SDKÚ a KDH ako slovenské politické strany vždy zlyhajú. Vždy. Neúčasť poslancov Národnej rady Slovenskej republiky za SDKÚ a KDH na dnešnej schôdzi k ohrozeniu suverenity a územnej integrity Slovenskej republiky potvrdzuje dlhodobý odmietavý postoj týchto politických strán k obhajobe slovenských záujmov. Ved' to boli oni, títo páni politici, ktorí spoluprácou s SMK vo vládnej koalícii v rokoch 1998 – 2006 dali krídla nebezpečným iredentistickým tendenciám a útokom maďarskej krajnej pravice proti Slovensku. Boli to tí istí politici, ktorí vždy zlyhali v slovenských veciach. Ved' si spomeňme. Schvaľovanie prvej Ústavy Slovenskej republiky – kde boli? Vznik Slovenskej republiky – kde boli? Vstup SR do Schengenu – kde boli? Odovzdali nám najhoršie pripravenú krajinu v rámci celej Európskej únie. Ratifikácia Lisabonskej zmluvy – národný záujem, kde boli?

VYDIERALI A PUTEKALI

vždy z parlamentu. Či zavedenie eura – kde boli? Spoliehali sa na to, že euro nezvládneme a že zase poškodia Slovenskej republike.

Aj teraz, kedy by slovenské politické strany, opakujem – slovenské politické strany mali zaujať spoločný postoj proti nebezpečným hrám, ktoré sa rozohrali proti Slovenskej republike, politici SDKÚ a KDH utekajú z Národnej rady, pretože ich viaže vazalstvo k SMK a samozrejme, nechcú premárniť žiadnu príležitosť poškodiť Slovensku a poškodiť súčasnú vládu. Pretože to je politika, ktorú dnes hrajú. Na nič iné, bohužiaľ, nemajú.

Som veľmi rád, že poslanci vládnej koalície sa nenechali odradiť takouto zbabelosťou a že spoločným postupom jednoznačne chcete odpovedať na pôde legitímnej Národnej rady Slovenskej republiky na útoky proti suverenity Slovenskej republiky.

Vyjadrenia a kroky, ktorými bola alebo na základe ktorých bola zvolaná táto schôdza Národnej rady Slovenskej republiky, vnímame aj v kontexte rastúceho veľkomaďarského nacionalizmu, antisemitizmu, xenofóbie, antirómskeho rasizmu a extrémizmu maďarskej spoločnosti, ktoré

VIEDLI K ZALOŽENIU

polovojenských štruktúr, nárastu rasovo a národnostne motivovaných trestných činov, ako aj k hrozbe exportu militantného extrémizmu z Maďarska do susedných krajín. Už si nepamätáme, ako sem prišli uniformovaní predstavitelia maďarskej extrémnej pravice na územie Slovenskej republiky provokovať?

Už si nepamätáme, aký nábor tu robia extrémne maďarské politické sily v slovenských mestách, kde nahovávajú občanov Slovenskej republiky, aby vstúpili do týchto polovojenských štruktúr?

Predstavte si, že by sa na Slovensku stalo niečo také, ako sú vraždy Rómov, ako Molotovove koktaily a ďalšie útoky. Toto sú veci, o ktorých musíme hovoriť na Slovensku, pretože v opačnom prípade nebudeme chrániť svoje vlastné národné záujmy. Viete si predstaviť, že by na Slovensku pod policajnou ochranou pochodovala maďarská garda k nemeckému veľvyslanectvu, na čele by mali transparent, na ktorom by bolo napísané – Pravda oslobodzuje! – je to vlastne taká hra s nápisom na bráne Osvienčimu – Práca oslobodzuje. A viete si predstaviť, že by takýto huf gardistov, skinhedov a sympatizantov zanechal pred veľvyslanectvom Nemcka na Slovensku petíciu, ktorej text znel: Na holokauste niet nič pravdy?

Toto sú veci, o ktorých musíme hovoriť. Je to nebezpečná tendencia, ktorá sa vyvíja, a ak nebudeme na to upozorňovať medzinárodné spoločenstvo, Slovenská republika bude týmito prejavmi mimoriadne ohrozená.

Vyjadrenia, kvôli ktorým sme sa dnes stretli, vnímame, samozrejme, aj v kontexte predchádzajúcich stanovísk významných predstaviteľov krajnej maďarskej pravice. Dokonca v jednom prípade samotného predsedu zahraničného výboru maďarského parlamentu, ktorý v súvislosti s jednostranným vyhlásením nezávislosti Kosova povedal – citujem: „Prvýkrát v dejinách medzinárodnej diplomacie sa stane, že dôjde k vynúteniu teritoriálnej autonómie pre národnostnú menšinu.“ To označil za mimoriadne dobrú správu pre maďarské spoločenstvo v Karpatskej kotline. Takúto politickú predstavu, ktorej praktické naplnenie by znamenalo naozaj nebezpečnú destabilizáciu strednej Európy, doslova jej balkanizáciu, nemožno jednoducho ignorovať. Nemôžeme si nevsímať, že bolo zriadené Fórum maďarských

POSLANCOV KARPATSKEJ KOTLINY,

ktoré nadobudlo inštitucionalizovanú formu tým, že bolo vytvorené prijatím uznesenia maďarského Národného zhromaždenia a že toto uznesenie dalo fóru status stálej organizácie – ústavnej inštitúcie maďarského štátu, ktorou Národné zhromaždenie je. Pričom táto vlastná stála inštitúcia maďarského parlamentu je navyše financovaná z jeho rozpočtu. O význame, ktorý sa jej pripisuje, najlepšie svedčí to, že sa s obľubou interpretuje ako horná komora Maďarska.

Rovnako chceme aj predstaviteľom SMK, ktorí sú dnes prítomní na tejto schôdzi, povedať – a najmä tým predstaviteľom SMK, ktorí nás obviňujú, že hráme s maďarskou kartou kvôli mobilizácii voličov, že to vy, páni, ste si v Ostrihome zvolili ten spôsob mobilizácie vlastných voličov, ktorý predvádza krajná pravica. Je to vaše suverénne, vlastné rozhodnutie, za ktoré musíte niesť na Slovensku aj príslušnú zodpovednosť.

Veľmi by som si prijal, aby naši občania maďarskej národnosti pochopili, že vyvolávanie duchov minulosti je v rozpore so záujmami nás všetkých, ktorí pokojne žijeme v našej spoločnej vlasti a aby sa nestali rukojemníkmi nezodpovedných, extrémnych, nacionalistických politikov.

Vyzývam aj politických predstaviteľov SMK, aby si uvedomili svoju primárnu zodpovednosť za rozvoj a stabilitu Slovenskej republiky, aby sa nedali zneužiť politickými ambíciami jednotlivcov zvonku, aj keď hovoria spoločným jazykom.

Je nielen našim právom Európu upozorňovať, ale je aj našou povinnosťou brániť našu národnú a štátnu suverenu, územnú celistvosť, zvrchovanosť, dodržiavanie Ústavy SR a zákonov SR a postaviť sa rezolútne proti každému zvonku či zvnútra, kto by chcel ohroziť existenciu našej mladej Slovenskej republiky. Ako členský štát EÚ a NATO máme povinnosť včas a so všetkou vážnosťou informovať našich spojencov a partnerov o nebezpečných viziách Budapešti okolo Karpatskej kotliny, ktoré majú veľký potenciál narušiť jednotu a súdržnosť našich integračných zoskupení. To, čo sa udialo v Ostrihome, je nebezpečné pre Slovensko. **A vaše rozhodnutie zvoliť schôdzu Národnej rady Slovenskej republiky a odpovedať na to demokratickým normálnym spôsobom bolo správne.**

Krajina plná nelegálnych smetísk

Okrem medializovanej pezinskej skládky existujú ďalšie a ďalšie, ktorých, žiaľ pribúda zo dňa na deň. Ide o nelegálne skládky a tie rastú ako huby po daždi. Stačí sa pozerať okolo seba. Automobil zastane medzi dvoma obcami, niekto z neho vystúpi, otvorí batožinový priestor a z neho jednoducho vyhodí solídne množstvo odpadkov. Niekedy zabalených do vreca, najčastejšie však v škatuliach. Niektorým z týchto „smetiárov“ dokonca robí radosť to, že smetie môžu rozsympávať po okolí!

Okolie ciest, kvitnúce lúky a trapolia sa nám menia na odporné skládky odpadu. Je síce neuveriteľné, že časť našich občanov sa takto správa k životnému prostrediu, ale priznajme si, ekologické myslenie rozhodne nepatrí medzi silné stránky obyvateľov Slovenskej republiky. Akosi si ani pri mojej vynikajúcej predstavivosti nedokážem predstaviť, že také niečo by si dovolil niekto v Dánsku, Holandsku, Fínsku, alebo vo Švajčiarsku či v susednom Rakúsku.

Niektorí starostovia obcí si z tejto situácie takmer trhajú vlasy, ďalší sa však iba smutne prizerajú. Čo už s tým? Všetci si však veľmi dobre uvedomujú, že vinníci zostanú prakticky nepotrestaní. Priznajme si, ani naša polícia ešte nie je na takej úrovni, aby venovala patričnú pozornosť ich hľadaniu. Predovšetkým preto vypátrať týchto vandalov je nesmierne ťažké a okrem toho polícia má plné ruky práce so skutočnou kriminalitou. Možno však, že NR SR raz bude musieť riešiť túto stále viac a viac nezátvorenú situáciu a prijať také zákony, podľa ktorých zkladanie nelegálnych skládok sa bude považovať za trestný čin. Určite raz k tomu dôjde...

Potešit nás môže iba to, že tradícia jarného upratovania, organizovaná v minulosti národnými výbormi na mnohých miestach nezanikla.

Dokonca aj niektorá z televíznych staníc nám občas ukáže, ako občania čistia nielen Vysoké Tatry, ale aj korytá riek, okolie svojich sídlisk či samotné obce. Ide často o stovky ton odpadu, s ktorými si nikto nevie rady. V nedávnej minulosti sme však niekoľkokrát dokázali, že si na svojom dvore vieme urobiť poriadok. Stalo sa to v prípadoch, kedy nám z Rakúska začali chodiť kamióny s odpadom. Zainteresovaným netrvalo dlho zistiť krajinu ich pôvodu, ale už dlhšie trvali vybavovania ich odvozu tam, kam patrili. Orgány susednej krajiny sa dlho bránili ich „reexportu“, ale pod ťarchou dôkazov, že ide o „tovar“ z ich štátu, nakoniec dovolili ho dopraviť tam, kam patrilo.

Aj z tohto vidieť, že odpad, či už komunálny, alebo priemyselný, je skutočný problém i obchod zároveň. Jeho likvidácia stojí stále viac a viac finančných prostriedkov a vedľa o tom svoje už aj obyvatelia našich miest i obcí. Aj prvým i tým druhým druhom odpadu. V globále môžeme povedať, že svet sa stáva jedným veľkým smetiskom, za čo my na Slovensku ani tak nemôžeme. Ale to, že veľké smetisko sa stáva aj z nášho

Slovenska – to je už predovšetkým problém nášho svedomia. Veď skládky odpadu nám už vyrastajú doslova pred bránami národných parkov a pre ich ochrancov sa stávajú nočnou morou.

Len v Košiciach stála likvidácia čiernych skládok 15 500 eur a to iba za prvé štyri mesiace roka. Mesto má na to v rozpočte vyčlenených 66 000 eur. Tie peniaze by sa mohli využiť na niečo iné, napríklad na rekonštrukciu školských zariadení, výstavbu detských ihrísk, parkovísk na sídliskách, opravu ciest... Takto ich muselo investovať tam, kde by nemuselo. Keby... Keby naši mali lepší vzťah k prostrediu, v ktorom žijú a vychovávajú svoje deti. Keby boli prísnejšie zákony voči tým, ktorí si svojvoľne zakladajú smetiská tam, kde chcú a kedy sa im to hodí. Čo napríklad z toho, že v Košiciach počas tzv. veľkého jarného upratovania nazbierali vyše 135 ton odpadu, že magistrát vymedzil na odstránenie nelegálnych skládok 66 tisíc euro? Ešte sa nestihnú zlikvidovať staré a už pribudnú nové. Keď sa nič nezmení, tak skládky, teda tie čierne nelegálne, budú pribúdať nielen v okolí cestných a železničných komunikácií, nielen v Košiciach, Bratislave, Prešove, Žiline atď., ale dokonca aj v Slovenskom raji, vo Vysokých Tatrách, Pieňskom národnom parku... Teda všade tam, kam posielame zahraničných návštevníkov Slovenska pokochať sa na neopakovateľnej kráse našich historických miest a zázrakov prírody.

JÁN SLIAČAN

Leto zavládlo aj na poliach pod Tatrami.

Foto: LADISLAV CUPER

DEFINITÍVNE VYFARBENIE SA P. CSÁKYHO

Kto bližšie pozná predsedu NR SR a zároveň podpredsedu strany SMER-SD Pavla Pašku veľmi dobre vie, že patrí medzi veľmi umiernených politikov. Z pohľadu ku vzťahu súčasnej vládnej koalície k SMK. Pavol Paška v záujme politického konsenzu vie pristúpiť na rôzne ústupky i kompromisy, na mnohé problémy sa pozerá tak troch z nadhľadu. Práve z jeho iniciatívy sú v Košickom samosprávnom kraji vzťahy medzi SMER-om a SMK skutočne nadštandardné a dokonca koalíčné!

Práve preto zainteresovaných nemohlo prekvapiť, že v televíznej relácii Na telo, kde sa to tradične medzi politikmi veľmi iskrí, Pavol Paška v diskusnej relácii v jej prvej časti akoby ustupoval Pál Csákyemu, predsedovi SMK. Dokonca mnohých poslucháčov mohla prekvapiť aj skutočnosť, že obaja politici si aj tykajú. Predseda slovenského parlamentu sa však nenechal vyprovokovať, i keď iní poslanci by už možno nevydržali a Csákyho poslali niekam – ako to u nás býva zvykom „do teplých miest“. Skúsený politik však vedel, že pravda je na jeho strane. Preto nechal rozprávať P. Csákyho o tom, ako SMK robí modernú európsku politiku, ako spája obyvateľov Slovenska majoritnej národnosti a maďarského pôvodu, atď. V závere relácie, kedy P. Paška citoval slová V. Orbána z jeho smutne slávneho vystúpenia v Ostrihome chcel iba jedno: aby sa P. Csáky práve počas svojho vystúpenia v relácii Na telo oficiálne dištancoval od slov maďarského populistu a šovinistu, ktorý Slovensko stále považuje za „félvidék“ a našu republiku za niečo, čo sa omylom

stalo samostatným zvrchovaným štátom. Líder SMK to však neurobil! Na jednej strane možno oceniť, že „nezahral divadlo“ a zostal takým Csákyem, akého poznáme všetci na Slovensku. Čo je však oveľa dôležitejšie a smutnejšie, tým, že neodsúdil slová V. Orbána, dal najavo celej našej spoločnosti, že teda s jeho výroky súhlasí! Inakšie si jeho reakciu nemožno vysvetliť. Keď už ničím doteraz, tak týmto sa definitívne odpísal u ľudí, ktorí si svoju domovinu aspoň trochu vážia a rovnako sú hrdí na to, že sú občania SR. Pán Csáky medzi nich určite nepatrí...

Športovou terminológiou by niekto povedal, že v tejto relácii predseda SMK prehral k. o., alebo na lopatky. Nie je to však tak. Pán Csáky si dal rozhodujúci gól do vlastnej siete alebo z pohľadu šachistu vlastný mat. Tak to ohodnotili aj televízni diváci, ktorí predsedovi NR SR P. Paškovi dali asi päťdesiatkrát toľko hlasov, koľko lídrovi SMK.

Nuž a nakoniec – už samotné správanie sa P. Csákyho mnohých občanov vedie k tomu, aby sa dožadovali postavenia SMK mimo zákon, teda jej zrušenia ako protiústavnej a protištátnej inštitúcie... Nakoniec, za jeho správanie sa, by ho v niektorých krajinách EÚ veľmi rýchlo pozbavili poslaneckej imunity a postavili pred súdny senát. Vo väčšine krajín sveta stále platia paragrafy, ktoré navádzajú, resp. schvaľujú na rozbitie celistvosti krajiny považujú za trestný čin, so všetkými dôsledkami.

Stačí s tým iba mlčky súhlasiť, ako je to aj v prípade P. Csákyho?

VLADIMÍR MEZENCEV

Pol'nohospodárom v EÚ Brusel „priškrcuje kohútik peňazovodu“

Pol'nohospodári z Európskej únie to budú mať v najbližších rokoch ťažké. Nové podmienky pocítia najmä tí, ktorí si už zvykli na slušné dotácie. Bez ohľadu na svetovú hospodársku krízu prídu o veľkorysú a štedrú finančnú injekciu. Stalo sa tak síce už pred tromi mesiacmi v Bruseli, kde sa ministri pôdohospodárstva a poľnohospodárstva dohodli na tom, že zmenia európske poľnohospodárstvo. Už v roku 2012 dostanú tí, ktorí obrábajú pôdu a chovajú hospodárske zvieratá až o 10% finančných podpôr menej, než v súčasnosti. Až po troch mesiacoch je však jasné, čo sa bude s „ušetrenými“ peniazmi robiť.

Dnes je už jasné, že tieto financie sa dostanú do rozpočtov krajín na programy rozvoja vidieka. Konkrétne, napríklad, na rozvoj agroturistiky a vidieckej turistiky, vytváranie nových pracovných miest v obciach a na

SKRÁŠŤOVANIE KRAJINY.

Čo je však zaujímavé – do roku 2015 sa majú zvyšovať už aj tak veľmi prísne kvóty na produkciu mlieka a potom ich chce Európska komisia jednoducho zrušiť. V tomto roku už poľnohospodári dostanú dotácie nižšie o 5%, konkrétne tí, ktorí dostávali viac ako 5 000 eur. Týka sa to pre-

važnej väčšiny farmárov v pôvodných členských krajinách EÚ, pričom znižovanie dotácií bude pokračovať až do roku 2012, kedy dosiahne 10 percent. Od januára tohto roku sa však už finančne nepodporuje výroba biopalív.

Tieto rozhodnutia ministrov vyvolali veľké demonstrácie roľníkov, napríklad s masovým vylievaním mlieka pred budovami parlamentov, vlád, či ministerstiev. Napríklad v Grécku, Francúzsku, Španielsku a Taliansku.

Najhoršie sú však na tom veľké farmy, bývalé družstvá, ktoré zo-

stali pohromade a majú niekoľko tisíc hektárov. Pokiaľ menší farmári prichádzajú o spomínaných 5%, veľkovýrobcovia s príspevkami 300 000 eur dostanú už o 9% menej. Možno, že tým šikovnejším poľnohospodárom sa podarí dostať

ODPÍSANÉ DOTÁCIE

späť, musia však na ne vymyslieť iné využitie, než poľnohospodársku výrobu. Napríklad vidiecky penzión.

Na druhej strane možno pochopiť aj Európsku komisiu. Subvencie každý rok predstavovali nemalo miliárd euro a i keď sa síce priamo znížil podiel agrárnych výdavkov na celkovom rozpočte zo 60 na 40 percent, celková suma dotácií sa však neustále zvyšovala. Väčšiu

ČASŤ FINANCIÍ

však dostávali poľnohospodári na plochu. Teda len preto, že na nej vôbec hospodária. EÚ okrem toho dotuje pestovanie plodín pre priemyselné účely, podporuje vývoz prebytkov a chráni prevažnú väčšinu tradičných komodít – od včiel až po rybolov.

Mnohí poľnohospodárski experti privítali obmedzenie dotácií, i keď zatiaľ nemôžu hovoriť o konkrétnych vy-

sledkoch. Sú však presvedčení, že takéto priame finančné injekcie deformujú trh a okrem toho táto forma štátnej pomoci nedovoľuje dovoz lacnej produkcie.

Česká republika, ktorá od začiatku tohto roku predsedá EÚ, sa netají tým, že „utiahnutie peňazovodu“ poľnohospodárom nie je konečné. Praha chce presadzovať ďalšiu liberalizáciu a reformu agrárneho sektora EÚ čo znamená ďalšie znižovanie, resp.

RUŠENIE RÔZNYCH DOTÁCIÍ

pre farmárov a veľké poľnohospodárske podniky. Nuž, uvidíme, čo na to samotní poľnohospodári. Ich reakcie bývajú niekedy skutočne konfrontačné a preto jednotlivé členské krajiny musia rátať aj s tým, že svojou technikou dokážu veľmi rýchlo zablokovať prístupy do hlavných miest. To už nehoríme o rôznych štrajkoch, vylievaní mlieka na cesty, zatarasovanie diaľnic jablkami, paradajkami, atď. Najväčšie prejavy nevoľe možno očakávať v Grécku, Francúzsku, Španielsku, Poľsku, Taliansku, za nimi už veľmi nezaostáva ani Česká republika. U nás sú takéto prejavy veľ-

mi sporadické a nie natoľko emocionálne, ako v spomenutých krajinách. Objektívne však musíme uznať, že v pridelovaní dotácií poľnohospodárom v krajinách EÚ vládne veľký chaos. Tak napríklad svojho času poslanci

EURÓPSKEHO PARLAMENTU

za Španielsko, Francúzsko, Taliansko a Portugalsko presadili veľké finančné príspevky producentom vína a to i napriek tomu, že Európa má dostatok vína na niekoľko desaťročí a to i v prípade, keby sa na celom kontinente niekoľko rokov prestala pestovať vína réva! Dotácie naďalej prúdila a úradníci v Bruseli odporúčajú používať víno do krmných zmesí pre prasatá...

Všetky opatrenia v neprospech poľnohospodárov ovplyvňuje aj ich slabnúca loby medzi farmármi a veľkovýrobcami i veľkochovateľmi hospodárskych zvierat, jednoducho už poľnohospodári nemajú ten vplyv, ktorí mali vo svojich krajinách na tých, ktorých volili doma do Európskeho parlamentu...

IVAN DONČÁK

EKONOMICKÝ ROZMER SLOVENSKEJ DIPLOMACIE

Dokončenie z 1. strany

Som rád, že niektoré bilaterálne rozpo-ry sa neprenášajú do formátu višegrád-skej spolupráce a verím, že tomu tak bude aj v budúcnosti.

Pár slov o vzťahoch s Maďarskou republikou, kde platí to isté, čo som povedal v súvislosti s ostatnými partnermi vo V4.

Pripravujeme návštevu predsedu vlády SR Roberta Fica v Maďarsku po obsahovej aj formálnej stránke a chceme, aby táto návšteva mala rozmer politický, spoločenský, ale aj ľudský. Nemôžem však nespomenúť jednej moment.

V MAĎARSKEJ POLITIKE SA OBJAVUJÚ HLASY, KTORÉ V MODERNEJ EURÓPSKEJ POLITIKE NEMAJÚ ČO ROBIŤ.

Vedúci kandidátky Fidesz-KDNP Pál Schmitt považuje oblasť Karpatskej kotliny bez ohľadu na hranice za jeden celok, v ktorom treba maďarské záujmy zastupovať spoločne. Predseda Fideszu V. Orbán upozornil na správy o protimaďarskosti prichádzajúcej z odtrhnutých území a ako uviedol, autonómia je jediná garancia na to, aby si Maďari mohli vlastné záležitosti riešiť sami, autonómia súčasne pre nich znamená slobodu a „hrubší chlieb“. Na podujatí v Cluj V. Orbán uviedol: „Keďže stojíme pred európskymi voľbami, neexistuje politika za a vo vnútri hraníc, existuje len jednotná maďarská politika Karpatskej kotliny“. Mimochodom, všimli ste si, že v FIDESZ MIMO PROBLÉM S NÁZVOM SLOVENSKO ALEBO SLOVENSKÁ REPUBLIKA? ŽE POUŽIVA NÁZVY „HORNÁ ZEM“ ALEBO „ODTRHNUTÉ ÚZEMIA“?

Dňa 20. mája 2009 najsilnejšia opozičná strana Fidesz prezentovala svoj program pre oblasť spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky (SZBP) pod názvom „*Euro-pe can do better*“, ktorý predstavuje nielen program pred voľbami do Európskeho parlamentu, ale aj **stratégiu potencionálnej vláducej strany s dôrazom na obdobie výkonu predsedníckych funkcií MR v EÚ v prvej polovici r. 2011.** V časti venovanej podpore ľudských práv a práv menšín, vrátane posilňovania kolektívnych práv menšín sa uvádza, že príkladom pre garantovanie kolektívnych práv má byť Ah-tisaariho plán implementovaný v Kosove. **EURÓPSKA ÚNIA VŠAK NECHCE TAKÚTO POLITIKU A MY UROBÍME VŠETKO PRE TO, ABY SME NEDOVOLILI JEJ ŠÍRENIE V BUDÚCEJ EURÓPE.**

Slovensko bolo v priebehu ostatných mesiacov vystavené skúške schopnosti efektívne reagovať na nové nevojenské ohrozenia – mám na mysli predovšetkým plynovú krízu zo začiatku roka, ale aj prebiehajúci zápas o zmiernenie dopadov svetovej hospodárskej krízy. Som presvedčený, že sme v spoločnej súčinnosti preukázali vysokú mieru operatívnej a flexibility pri obhajobe národných záujmov, čo nás dobre nasmerovalo k hľadaniu ešte vyššej synergie nášho spoločného pôsobenia.

Pokiaľ ide o vzťahy s Ruskom a Ukrajinou: nikdy sme nerobili a ani nerobíme z týchto vzťahov tabuizovanú tému. Naopak – vždy sme sa snažili rozvíjať racionálnu a pragmatickú líniu budovania vzájomných vzťahov s oboma krajinami. Kto si prečíta dokumenty ostatných summitov EÚ a NATO spred niekoľkých týždňov, nájde tam práve tento prístup. Dnes si všetci zhodne s našimi spojencami myslíme, že obe tieto krajiny majú svoj nezastupiteľný význam pri formovaní bezpečného medzinárodného prostredia i pri riešení otázok budúcnosti európskej spolupráce.

Na konferenciách a medzinárodných fórach sa ma občas pýtajú, čím je vlastne slovenská zahraničná politika zaujímavá, či je niečím výnimočná alebo špecifická a či sa dá dokázať efektívnosť súčasnej slovenskej diplomacie. Zaujímavosťou a špecifickosťou zahraničnej politiky sa podľa môjho presvedčenia musia prejavovať najmä v schopnosti ochrániť základné záujmy krajiny a jej ob-

čanov. Z tohto pohľadu som presvedčený, že Slovensko svojou zahraničnou politikou a každodennou prácou s partnermi dokáže účinne obhajovať národné záujmy.

Dnes už skutočne vystupujeme ako zrelý a sebavedomý partner, ktorý má na mnohé veci vlastný názor, ktorý vie argumentovane viesť dialóg o témach, ktoré sú predmetom nášho mimoriadneho záujmu. Rokovaniami s bilaterálnymi partnermi i s kolegami v Bruseli dokážeme dospieť k takým riešeniam, ktoré sú pre Slovensko veľmi prijateľné. Dobrým príkladom je nedávne vyrokovanie podstatne väčšieho balíka prostriedkov na energetické infraštruktúrne projekty, než aké boli pre Slovensko a niektoré susedné krajiny pôvodne vyčlenené. Ani v Európskej únii nič nedostanete zadarmo a bez úsilia, lebo i v únii sme súčasne spojenci aj konkurenti.

GLOBALNA

HOSPODÁRSKA KRÍZA

Slovensko je krajinou s otvoreným a proexportne zameraným hospodárstvom v kombinácii s výrazne obmedzenými surovinovými zdrojmi a malým národným trhom. Táto charakteristika spôsobuje závislosť hospodárskeho rozvoja krajiny od globálnych ekonomických pohybov a kríz.

Aj keď sme nikdy nepochybovali o silnej väzbe medzi vnútornou a vonkajšou hospodárskou politikou, **razantnosť, s akou nám túto väzbu život s krízou už niekoľko mesiacov denne-denne pripomína, je ohromujúca.** V budúcnosti sa otázky zahraničnej politiky a ekonomiky prepoja ešte výraznejšie. Patrim však k tým, ktorí sú odhodlaní prebiehajúcu krízu vnímať viac ako šancu pre krajinu, než ako nejaký fatálny problém.

Zdôrazňujem, že to skutočne nejde o dramatizovanie a demonizovanie situácie, ale nám musí ísť o maximálne využitie všetkých nástrojov, vrátane vonkajších, ktoré vláda má k dispozícii. V situácii, keď občania a podnikatelia prakticky denne čelia negatívnym dopadom krízy, iný prístup zodpovednej vlády ani nie je možný.

ČO CHCE A MÔŽE REZORT ZAHRANIČIA?

Nemám v úmysle preháňať význam zapojenia sa ministerstva zahraničných vecí do zmiernenia dopadov hospodárskej krízy, ale ani ho podceňovať. Zahraničná služba nemá hotové recepty na krízu – ak vôbec nejaké spoľahlivé existujú. Ale **zahraničná služba krajiny, ktorej produkcia je z 85 % závislá na zahraničnom dopyte a odbyte, nemôže pôsobiť izolovane a už vôbec nie bokom od diania v národnej ekonomike.**

Nezачínáme z bodu nula. Nadväzuje na množstvo súčinných aktivít ústavných činiteľov, odborných rezortov i časti podnikateľskej sféry, ktoré začali byť intenzívnejšie v ostatných mesiacoch – či už pri riešení plynovej krízy, či teraz v Rade vlády SR pre hospodársku krízu.

Rezort zahraničia ponúka sieť 60 veľvyslanectiev; máme 143 honorárnych konzulov. (9 generálnych konzulátov, 7 stálych misií pri medzinárodných organizáciách, 5 pobočiek ZÚ a 8 Slovenských inštitútov + SEKU Taipei).

MZV SR sa v tejto synergiejkej aktivite sústreďuje na tri oblasti pôsobenia:

1/ Na podporu exportných a promočných aktivít v zahraničí.

2/ Na hľadanie najlepších použiteľných skúseností a praxe iných (best practices). Naše zastupiteľské úrady robia denne ich prehľad, ktorý predkladám na rokovanie Rady pre hospodársku krízu.

3/ Intenzívnejšie a cielenejšie pôsobenie v medzinárodných organizáciách k lepšiemu využitiu výhod nášho členstva v nich.

Zásadná je intenzívna a otvorená vzájomná komunikácia a koordinácia, jednoducho synergie všetkých hlavných vnútorných aktérov hospodárskeho života s tými, ktorí za bezpečujú medzinárodné kontakty, výmeny informácií, poznatkov, ktorí prezentujú možnosti slovenských výrobcov a povzbudzujú predaj ich výrobkov s tými, ktorí pod-

porujú príliv zahraničných investícií, ktorí pomáhajú v zahraničí otvárať dvere podnikateľom, obchodným komorám, ktorí pracujú v medzinárodných organizáciách disponujúcich určitými zdrojmi a pod. Tu všade je stále veľký priestor pre ďalšiu, podstatne užšiu, súčinnosť rezortov zahraničia, hospodárstva, obchodnej komory i podnikateľských zväzov, ekonomických združení i výskumných inštitúcií. Toto je príležitosť uvedomiť si, že všetci ťaháme za jeden povraz. Tu je stále priestor na zlepšenie.

Ak chceme zabezpečovať to, čo podnikatelia potrebujú, musíme byť dobre informovaní. Zrejme sa nepomyliť, ak poviem, že v prvom rade malých a stredných podnikov, pretože veľké giganty si často vyššia a bez pomoci štátu.

SPOLOČNÝM ZÁUJOM NÁS

VŠETKÝCH JE PODPORA A POSILNENIE EXPORTNÝCH SCHOPNOSTÍ SLOVENSÝCH FIRIEM.

Preto, spolu s rezortom hospodárstva, realizujeme celý rad krokov s cieľom výrazne uľahčiť a zvýšiť informovanosť o existujúcich exportných príležitostiach, uľahčiť vstup a posilniť konkurencieschopnosť našich firiem na zahraničných trhoch. **Pripravujeme ekonomický portál MZV SR, ktorý má predstavovať multifunkčnú webovú stránku (one-stop-center) s možnosťou priamych vstupov zo strany podnikateľských subjektov a zastupiteľských úradov SR.** Stretali by sa tu ponuky a dopyty slovenských firiem na jednej strane a ponuky obchodných príležitostí v zahraničí na strane druhej. Portál by mal obsahovať ekonomické informácie o krajinách pôsobnosti ZÚ SR, poznatky o trhoch, katalóg činnosti ZÚ pre slovenské podnikateľské subjekty, informácie o investično-obchodných podmienkach a odkazy na užitočné webové stránky. Obsahové naplnenie portálu bude mať dostatočnú výpovednú hodnotu o tom, či je dostatočný záujem o spoluprácu so zahraničnými trhmi zo strany slovenských podnikateľských subjektov, resp. či je tento záujem dostatočne uspokojovaný.

MINISTERSTVU ZAHRANIČNÝCH VECÍ NEJDE O PRENOS KOMPETENCIÍ Z INÝCH REZORTOV, ale o využitie veľkého priestoru pre ďalšiu podstatne užšiu súčinnosť rezortov zahraničia, hospodárstva, obchodnej komory i podnikateľských zväzov, ekonomických združení i výskumných inštitúcií.

Tento proces nemusí byť priamo úmerný prostriedkom, ktoré sa na zahraničnú službu vynakladajú. Sme realisti. Vzhľadom na úsporné opatrenia ide viac o preskúpanie sil i pozomosti, personálnych kapacít, o zmenu priorit činnosti našich diplomatických zastúpení, o zmenu metód práce, no predovšetkým, ešte raz zdôrazňujem, o podstatne vyššiu synergiu všetkých aktérov vonkajších ekonomických vzťahov – politikov, diplomatov, podnikateľov- producentov a exportérov. Nebudeme tolerovať, aby si vyslaní ľudia pred sebou skrývali informácie. Cieľ je iba jeden: prospech pre SR.

Ekonomická diplomacia a proexportné aktivity.

Tému ekonomického rozmeru diplomacie vnímam veľmi dynamicky a pragmaticky – svet je veľký a my nemáme dostatok pripravených ľudí ani hustú sieť diplomatických zastúpení, ktoré by boli každodenným partnerom a anténou slovenských ekonomických záujmov v jednotlivých teritóriách. Máme viaceré veľvyslanectvá, kde vôbec nie sú obchodno-ekonomické zastúpenia. Primárno energie vydávame na paralelné aktivity s obmedzeným dosahom. Už to nás (mám na mysli rezort diplomacie a MH), priamo predukuje k oveľa užšej súčinnosti a komunikácii. V tomto máme s ministrom hospodárstva absolútnu zhodu.

MUSÍME HĽADAŤ NOVÉ TRHY.

Sú krajiny a regióny sveta, kde má Slovensko vytvorené pomerne slušné až

ústretové vzťahové zázemie, napr. západný Balkán, niektoré krajiny strednej Ázie, arabské krajiny i vynárajúce sa ekonomické veľmoci – India, Čína, Indonézia, Brazília. Napriek tomu nedostatočne využívame tento potenciál hospodárskej spolupráce. Dlhodobu nevieme riešiť rozpor medzi priaznivým politickým zázemím v niektorých regiónoch a obavou či nezáujmom podnikateľských subjektov riskovať v zložitejšom prostredí (napr. svedčí o tom návšteva sýrskeho prezidenta).

Ak krízu vnímame ako šancu na hľadanie nových riešení, na prudké posunutie vzájomnej komunikácie a koordinácie rezortov a podnikateľov ďalej dopredu, potom je kríza i šancou pre zachovanie tvoriacich sa koordinačných mechanizmov na postkrízové obdobie. Aj tu a teraz potrebujeme aj súčinnosť a nápady podnikateľskej a obchodnej sféry. Myšlienky, podnety, či projekty z tohto dialógu vnímam ako súčasť vytvárania oporných bodov pre budúci hospodársky rast a prosperitu Slovenska.

Keď hovoríme o MZV SR: v rámci nedávnej zmeny štruktúry sme vytvorili samostatnú Sekciu hospodárskej spolupráce a rozvojej pomoci. Tá začala pracovať na koncepcii ekonomickej dimenzie diplomacie. Rovnako tak novým nástrojom konkrétneho pôsobenia MZV SR v oblasti podpory exportu je aj to, že prvýkrát organizovaná burza obchodných a investičných príležitostí pre slovenskú podnikateľskú sféru v rámci pripravovanej porady vedúcich ZÚ SR na prelome júna a júla. Podujatím chceme sprostredkovať našim podnikateľom, cez priamy kontakt s vedúcimi slovenských zastupiteľských úradov, konkrétne informácie z prvej ruky o obchodno-investičných podmienkach v krajinách ich záujmu.

TREBA HOVORIŤ AJ O MOŽNOSTIACH EURÓPSKEJ SPOLUPRÁCE.

Sme súčasťou integračných zoskupení, ktoré z nás často robia bezprostredných účastníkov hľadania globálnych, či aspoň regionálnych odpovedí na tieto výzvy. **Súhlasím s tými, ktorí sa chcú odpútať od neustáleho zdôrazňovania, že Slovensko je malá krajina, nič od nej nezávisí a preto sa nemusí k ničomu vyjadrovať. Hovoríme radšej, že žijeme vo veľkom globalizovanom svete, že sme jeho súčasťou a tak k nemu aj musíme prístupovať. TOTO JE NAŠ TERAJŠÍ PRÍSTUP K AGENDE HĽADANIA SPOLOČNÝCH PROTIKRÍZOVÝCH RIEŠENÍ AJ V RÁMCI EURÓPSKEJ ÚNIE.**

Usilujeme sa v EÚ využiť každú možnosť, ktorá nám napomôže nájsť aspoň časť zdrojov na realizáciu našich infraštruktúrnych projektov. Príkladom je v marci schválený Plán na oživenie európskeho hospodárstva, ktorého súčasťou sú návrhy na rozdelenie sumy 5 mld. eur na podporu infraštruktúrnych investícií (celková suma je rozdelená do dvoch programov – prvý na energetické projekty vo výške 3,75 mld. eur, druhý na rozšírenie širokopásmového internetu vo vidieckych oblastiach a nové výzvy pre poľnohospodárstvo v sume

1,25 mld. eur). Slovensko na základe značného tlaku uhrlo veľmi prijateľnú sumu.

Boli sme medzi iniciátormi aktivít EÚ v oblasti automobilového priemyslu a oceňujeme prístup českého predsedníctva v EÚ a návrhy EK na pomoc tomuto odvetviu. Usmerenie EK pre „šrotovacie“ schémy vytvára podmienky pre rovnaký prístup vo všetkých ČK. SR sa pripojila a považuje ju za prejav solidarity členských krajín.

Solidaritu ako etickú kategóriu politiky vnímam ako politické tmelivo EÚ a mám v úmysle toto spojivo posilňovať ako nástroj proti protekcionistickým tendenciám niektorých členských štátov. Odmietame protekcionizmus a hospodársky nacionalizmus ako prostriedok riešenia krízy, pretože to prostriedok riešenia krízy nie je. Ak

to však bude potrebné a v únii budú vytvorené precedensy, vyvineme v Bruseli diplomatický tlak i na prijatie takých opatrení, ktoré pomôžu najväčším zamestnávateľom na Slovensku, hoci za normálnych okolností boli porušením pravidiel hospodárskej súťaže.

Samozrejme nemôžem obísť tému efektívnejšieho využívania finančných zdrojov EÚ a lepšieho lobbingu v únii. Je najvyšší čas, aby sme sa tu naučili, pretože efektívne čerpanie zdrojov EÚ je najlacnejšou súčasťou nášho národného súboja s krízou. Vláda SR považuje za veľmi dôležitý spoločný postup vnútri EÚ, ale i intenzívnu komunikáciu medzi štátmi. Z tejto pozície pozitívne hodnotíme aj nedávny summit G20 v Londýne, ktorý o. i. potvrdil, že globálna koordinácia ozdravných krokov je základnou podmienkou zmiernenia globálneho ekonomického prepadu.

VÄZBA NAŠHO EXPORTU NA SILNÉ EKONOMIKY EÚ NIE JE V TEJTO SITUÁCII VEĽKOU VÝHODOU. Nepochybujem však, že z pohľadu vize budúceho ekonomického a technologického vývoja je tento smer strategicky výhodný. Nemalo by nám to však brániť v tom, aby naša ekonomická diplomacia pomáhala diverzifikácii slovenského exportu aj do doteraz menej frekventovaných geografických oblastí.

Významné finančné prepojenie na zahraničie, ako aj naše členstvo v eurozóne, si vyžadujú, aby Slovensko pozorne sledovalo a odhadovalo dopad možných úprav medzinárodného finančného systému a brettonwoodských inštitúcií.

Najmä Nový globálny finančný poriadok, ktorý indikoval vo svojich vystúpeniach aj predseda Európskej komisie pán Barosso, by mohol mať významný vplyv na situáciu Slovenska. **Veď zahraničné banky (hlavne rakúske a belgické) vlastní viac ako 90 % bankových aktív v SR.**

Prinajmenšom rovnakú pozornosť a podporu by sme mali venovať medzinárodnej spolupráci výskumných ústavov, vedeckých a výskumných centier vysokých škôl, lebo tu sa spoluvytvára základ budúcich úspechov našej ekonomiky.

Slovensko je dnes dostatočne zrelé, aby na medzinárodnej scéne vystupovalo bez komplexov, k čomu napomáha aj konsenzus a synergie najvyšších ústavných činiteľov v zahraničnopolitických aktivitách. Je potrebné takúto synergiu rozvíjať i na nižších úrovniach spolupráce.

Globálna ekonomická kríza priamo ovplyvňuje i politický vývoj v mnohých krajinách sveta a je faktorom determinujúcim medzinárodné vzťahy. Hĺbka i závažnosť jej negatívnych dôsledkov sa ešte nedá presne predvídať. Nové riziká a hrozby, vyvolané svetovou hospodárskou krízou, relativizujú všetky doterajšie prognózy svetového vývoja. Vývoj Slovenska, podobne ako vývoj väčšiny európskych krajín, je vo veľkej miere závislý na konsolidácii situácie veľkých európskych a svetových hráčov.

pripravil DUŠAN D. KERNÝ

Bezmála zlikvidovaný súd najlepším

Vedenie Krajského súdu v Prešove bilancovalo pred niekoľkými dňami svoju činnosť za rok 2008. Aj napriek tomu, že vzhľadom k náročnej stavebnej rekonštrukcii objektu pracujú sudcovia a ostatní zamestnanci už od vzniku súdu v roku 1997 stále v provízorných podmienkach, dosahuje súd už dlhodobo výborné výsledky. Bez ohľadu na tento ľahko dokázateľný stav chcel pred niekoľkými rokmi bývalý minister spravodlivosti Lipšic tento súd zlikvidovať, na čom aj usilovne pracoval. Našťastie sa mu tento zámer nepodaril a jeho odchod spolu s ostatnými členmi Dzurindovho nepodareného kabinetu mu zrejme oddialil tento sen natrvalo.

Prácu a výsledky Krajského súdu v Prešove nemožno oddeľovať od činnosti okresných súdov, ktorých má „pod palcom“ najviac na Slovensku s 99 sud-

cami (krajský súd samotný má v súčasnej dobe 37 sudcov). Kým na jedného sudcu okresného súdu pripadlo za rok 2008 v priemere 211 došlých vecí, stačil vybaviť objektu pracujú sudcovia a ostatní zamestnanci už od vzniku súdu v roku 1997 stále v provízorných podmienkach, dosahuje súd už dlhodobo výborné výsledky. Bez ohľadu na tento ľahko dokázateľný stav chcel pred niekoľkými rokmi bývalý minister spravodlivosti Lipšic tento súd zlikvidovať, na čom aj usilovne pracoval. Našťastie sa mu tento zámer nepodaril a jeho odchod spolu s ostatnými členmi Dzurindovho nepodareného kabinetu mu zrejme oddialil tento sen natrvalo.

Spomenuli sme prebiehajúcu rekonštrukciu priestorov Krajského súdu, ktorý sídli v historickej paláci Klobušických. Tá už mohla byť dávno hotová a podstatne lacnejšie, keby v roku 2002 nebol zasiahol smutne známy minister Lipšic, ktorý rekonštrukčné práce zastavil, čím vlastne pripravil štátnu pokladnicu o dobrých 150 miliónov. Až nová vláda Roberta Fica vyčlenila bezmála 300 miliónov Sk na dokončenie re-

konštrukcie a záchranu jedinečnej kultúrnej pamiatky. Už vtedy bol stanovený termín ukončenia prác na koniec novembra 2009. V areále paláca sa preto intenzívne pracuje aj teraz, stavbári chcú stanovený termín dodržať aj napriek tomu, že v priebehu rekonštrukcie ich čakali mnohé stavebné prekvapenia, s ktorými nerátali. Podarilo sa im však dosiahnuť taký stav, že dnes sú s prácami vzhľadom k harmonogramu v ažurite. Po ukončení rekonštrukcie bude mať Krajský súd v Prešove k dispozícii 13 pojednávacích miestností. Predseda súdu JUDr. Igor Burger (ktorý túto inštitúciu zakladal a dodnes ju vedie) s uspokojením konštatuje, že Krajský súd v Prešove bude mať onedlho dôstojné sídlo, porovnateľné s európskym štandardom:

- Na to, aby sme od ľudí mohli požadovať kvalitné pracovné výkony, musíme vytvoriť adekvátne kvalitné a vhodné podmienky!

Ocenili Fera Feniča

Známy slovenský filmár, scenárista, režisér, producent a kameraman Fero Fenič, svetobežník pôsobiaci poväčšine v Prahe, sa nedávno objavil na rodnej hrude. Za jeho doterajšiu prácu a propagáciu mesta ho Mestské zastupiteľstvo v Prešove odmenilo Cenou mesta Prešov za rok 2008. Fero Fenič je aj mimoriadne zdatným organizátorom, jeho každoročný putovný filmový FebioFest sa stal najviac navštevovaným filmovým festivalom u nás a ako sa zdá aj na teritóriu strednej Európy. Počas slávnostného prevzatia ceny sa Fenič vyznal zo svojho potešenia nad tým, že jeho prácu ocenili aj rodáci, pretože, ako konštatoval: **- Je mi známe, že doma nikto nie je prorokom, ale ja som, ako sa zdá, výnimkou, potvrdzujúcou toto pravidlo.** Ceny mesta Prešov boli odovzdávané v historickej budove Divadla Jonáša Záborského a okrem Feniča ich tohto roku získali známy prešovský výtvarník a pedagóg Dušan Servátka a in memoriam aj zakladateľ mládežníckeho dychového orchestra v Prešove a pedagóg Viliam Tarjány.

Rokoval krajský parlament

V druhý júnový deň sa zišli na 32. zasadnutí poslanci Zastupiteľstva Prešovského samosprávneho kraja. Aj keď sa druhé volebné obdobie krajských samospráv chýli ku koncu, na aktivite poslanskeho zboru to badať nebolo, aj keď svojim trvaním patrilo toto zasadnutie medzi najkratšie.

Problematikou čerpania finančných prostriedkov z európskych fondov sa poslanci zaoberali v niekoľkých bodoch programu. V rámci výzvy Operačného programu životné prostredie konštatovali, že budú musieť rátať s približne 195 tisícami eur, ktoré budú vynaložené na prípravu projektovej dokumentácie pre rovnú desiatku subjektov z oblastí sociálnej a vzdelávania (v zriaďovateľskej kompetencii Prešovského samosprávneho kraja), reagujúcich na túto výzvu, pričom v prípade schválenia projektov budú potrebné ďalšie financie na úhradu povinných 5% z celkovej hodnoty projektu. Vo väčšine prípadov ide o modernizáciu, resp. zmenu technológie výroby tepla a TUV prechodom na spaľovanie biomasy v rámci podpory obnoviteľných zdrojov energie. V diskusii bolo konštatované, že spaľovanie biomasy je finančne nákladnejšie ako spaľovanie pevných palív a preto sa pri výstavbe takýchto kotolní žiada opatrný a premyslený prístup.

Zaujímavou témou bola problematika implementácie Programu cezhraničnej spolupráce medzi SR a Poľskou republikou do roku 2013. Už teraz existuje päť „živých“ projektov, ku ktorým sa po 32. rokovaní poslancov pripojí aj projekt s názvom „Karpatská mapa“. Jeho cieľom je spoločné podrobné zmapovanie (a zverejnenie) možnosti cestovného ruchu v slovensko-poľskom prihraničí, pričom pôjde o regionálnu spoluprácu Prešovského samosprávneho kraja s Malopoľským a Podkarpatským vojvodstvom.

Poslanci sa zaoberali aj vyhodnotením zimnej údržby cestnej siete na území kraja. Kým na cesty I. triedy bolo počas zimy 2008/09 vynaložených cca 2,6 milióna eur, bezmála dve a pol tisícky kilometrov ciest II. a III. triedy vyšli cestárov na približne 5 miliónov. Nepriaznivé konštatovanie však museli poslanci počuť z úst riaditeľa Správy a údržby ciest PSK Ing. Vladimíra Kozáka: **- Pre nedostatok zdrojov sa nám nepodarilo rozbehnúť základnú obnovu techniky, ktorá je zastaralá.** Horšie sú však očakávania budúcej zimnej sezóny. Cestári budú mať o tri sypače, ktoré už nie sú schopné prevádzky, menej. Pri rokovaní o majetkových prevodoch pripomenul nezávislý poslanec Ján Gajdzík, zastupujúci v krajskom parlamente občanov horného Zemplína, že sa už blíži koniec volebného obdobia a teda by bolo vhodné na akúkoľvek manipuláciu s majetkom krajskej samosprávy uvaliť embargo. Navrhované moratórium však poslanci odmietli (vo väčšine sú poslanci modrej koalície) so zdôvodnením, že tým by samosprávny kraj prišiel o časť príjmov, čo by sa mohlo nepriaznivo odzrkadliť na jeho činnosti. Ale ako bude krajská samospráva fungovať potom, keď sa všetko predá?

Veľkú súťaž v jedeni bryndzových halušiek chystajú na sobotu 20. júna v obci Hrabkov, ležiacej pod východnými svahmi pohoria Branisko. Okrem bryndze a halušiek tam bude aj bohatý kultúrny program a zábavy vraj vyše hlavy.

Kvalita znamená peniaze

Odbor sprostredkovateľského orgánu pre riadiaci orgán ROP Prešovského samosprávneho kraja (SO/RO ROP PSK) prijal už 27 žiadostí (projektov) z 11 okresov Prešovského kraja v rámci opatrenia ROP Regenerácia sídiel. Aké sú doterajšie poznatky z tohto úkonu? Z prijatých žiadostí bolo 8 zamietnutých pre absolútne nevyhovujúcu kvalitu, 15 žiadateľov splnilo všetky podmienky, ďalší piati boli vyzvaní, aby svoje žiadosti doplnili chýbajúcimi materiálmi do lehoty 7 dní. Pri prvých previerkach mali 100% kvalitu iba dve žiadosti, čo je vzhľadom k potrebe nových peňazí v našom regióne veľmi málo. Najčastejšími nedostatkami sú podľa preberajúcich pracovníkov odboru nedostatočná dokumentácia o vlastníckych vzťahoch a nekompletnosť povinných a potrebných príloh. Bez potrebnej kvality teda peniaze nebudú, nech sú pre žiadateľov čo ako potrebné. V príprave a predkladaní žiadostí sú zatiaľ najiniciatívnejšie obce z okresov Sabinov, Kežmarok a Snina.

DAŤ MLADÝM ŠANCU

Ako podchytiť mladých pre správnu vec aj tam, kde sú s ich činnosťou negatívne skúsenosti? Na túto otázku odpovedali v Prešove svojrázne. Predhrou však museli byť stovky stien v meste doslova zničených sprejermi a „graffitakmi“, ktorí nebrali ohľad na škody, ktoré páchajú. Aj preto sa tým kultúrnejším z nich dostalo cti skrášliť niektoré doteraz nevyužívané plochy v meste svojou tvorbou. Najnovšie boli ich „služby“ využité počas Dní mesta Prešov, ktoré súviseli so 710 ročným jubileom prvej známej písomnej zmienky. Ako pracovnú plochu dostali sklenenno-ocelovú plochu na zastávke mestskej dopravy pri železničnej a autobusovej stanici. Pustili sa do nej a v nedeľu 7. júna svoju prácu ukončili. Špívané a plagátmi polepené plochy sa zmenili na nepoznanie. Z motívov dominovali lesné jahody a mestský erb.

HĽADAJÚ PARAŠUTISTOV

Prešovský športový parašutizmus sa tohto roku dožíva v plnej sile a činnosti 60 ročné jubileum svojho založenia. Aj napriek tomuto veku je však stále mladý a výkonný,

ba dokonca v ňom dodnes pôsobí aj časť jeho zakladateľov. Prešovský športový parašutizmus sa odvíjal od tradície vojenského výsadbárstva, keďže pluk tohto elitného československého vojska bol svojho času dislokovaný v tomto meste.

Prešovskí parašutisti chystajú oslavu svojho sviatku na sobotu 4. júla v priestoroch prešovského Aeroklubu, kedy chystajú Medzinárodnú súťaž v športovom parašutizme Memoriál Laca Platka (jeden zo zakladateľov organizovaného parašutizmu v Prešove a svetový rekordér). Stále aktívni parašutistickí veteráni by vo svojom kruhu radi privítali svojich bývalých „druhov v padákových popruhoch“, ktorí z rôznych príčin prestali skákať alebo sa z mesta odsťahovali do iných končín Slovenska alebo Čiech. **To isté sa týka aj veteránov z radov vojenských výsadbárov, ktorí sa ešte nádejajú znovuobjaviť v prešovskom Aeroklube svojich bývalých vojenských druhov. Záujemci sa môžu prihlásiť na č. t. 0905/296928 (Šaňo Komanický) alebo 0908/461437 (Eči Podracký) do 25. júna.**

Stalo sa v kraji

Vyššie stovky zástupcov organizácií zúčastňujúcich sa na údržbe slovenských ciest sa stretlo začiatkom júna v Tatranskej Lomnici. K spoločnému rokovaniu ich priviedol zlý stav slovenských ciest a hľadanie možností na financovanie ich údržby a opráv. Aj keď sa od roku 2004, kedy cestnú sieť prevzali (v dezolátnom stave) od štátu krajské samosprávy, situácia predsa len zmenila k lepšiemu (napr. Prešovský samosprávny kraj odvtedy investoval do zlepšenia stavu vyše 2,2 mld Sk), stav mnohých úsekov ciest II. a III. triedy ale v niektorých prípadoch aj I. triedy dnešnej frekvencii automobilovej dopravy nevyhovuje. A keďže letná turistická sezóna už prakticky začína, stav slovenských ciest pocítia na vlastnej koži v dolných partiách tela (a pneumatikách) aj zahraniční návštevníci. K randevous slovenských cestárov možno pripomenúť už iba to, že podobné stretnutie by si mali v Tatrách dať niekedy v polovici februára. Aby aj tí od Bratislavy zažili, ako je to byť na tatranských cestách v zime...

Poslanci Mestského zastupiteľstva v Stropkove schválili (povinnú) 5% spoluúčasť mesta na financovaní projektu rekonštrukcie Námestia SNP v centre mesta, pri celkovej hodnote projektu 1,4 milióna Eur. Zatiaľ ide iba o financovanie prvých dvoch etáp akcie, ktorá by mala z terajšej „nekoncepčnej“ plochy urobiť elegantnú a pre občanov príťažlivú časť centra v napojení na historické územie mesta. Ako konštatoval primátor Peter Obrimčák, mesto bude formou nových projektov žiadať nenávratné financie na ďalšie dve etapy, ktoré budú realizované po majetkovom vysporiadaní pozemkov (doteraz mestské, súkromné a štátne) a ukončení archeologického prieskumu na nich.

Výstavbu závodu na znehodnocovanie plastových obalov na území svojho mesta zamietlo Mestské zastupiteľstvo v Sabinove na svojom mimoriadnom rokovaní. Dôvodom bola protestná petícia občanov, ktorých námietky mestskí poslanci rešpektovali. Nezamestnanosť v oblasti tohto mesta sa sice pohybuje v súčasnej dobe okolo 20% a nový závod by dal prácu aspoň niekoľkým z nich, napriek tomu vo vedomí občanov zvíťazili obavy z možných dôsledkov prevádzky takéhoto závodu. Oprávnené?

Tam za vodou v rákosí...

Musi to byť blázon, ktorá prehrá v kasine sto tisíc a vykrikuje, že vyhral. Vyhral by vtedy, keby už prestal hrať. Podľa slovenskej akože mienkotvornej tlače socialisti prehrali a tak prehrál aj R. Fico, hoci jeho päť poslancov za SMER v europarlamente je jasná výhra na Slovensku a jasná porážka opozície. Dzurinda možno vyhral, zbavil sa elegantne po Radičovej aj Kukana, ktorý bude v Bruseli skúšať svojho kolegu P. Šťastného z marxizmu-leninizmu, lebo však v Moskve mal z tejto disciplíny súdruh Kukan dobré známky. Na rozdiel od P. Šťastného, ktorý z disciplíny prepadal a museli ho zachraňovať tí, čo vyznávali marxizmus-leninizmus. No máme to teda z SDKÚ-DS v Bruseli dvojicu na nezaplatenie. Inak za R. Fica bola vyššia účasť vo voľbách ako za Dzurindu, to je fakt, hoci sa nemáme aj tak čím chváliť. Keby však bol SMER viac „kortešoval“ na vidieku, mohol mať aj sedem-osem poslancov. Vidiek, okrem južných okresov, kde volili SMK, sa na eurovoľby skôr vykašľal a v obciach bola naozaj nízka účasť. Škoda, že sa nedostali do europarlamentu Baco alebo Belohorská, tam si musí HDZS spytovať svedomie. Jedného poslancu má aj SNS, hoci niektorí staronoví poslanci sa nechali počuť, že v to nedúfajú, (čo si asi pomysleli, keď sa dopočuli že JOBBIK bude mať tri kreslá a Orbánovi 14?) čo je zbytočné dúchanie do pahreby. Podobne ako reči o spolupráci SDKÚ a SMERu po parlamentných voľbách v budúcom roku. Treba si pamätať ako pochodila SDL, keď sa zaplietla s Dzurindovcami. Ibaže by ju SMER chcel nasledovať, ak sa takéto reči budú šíriť, preferencie SMERu poletia nadol. Niektorí kandidáti popreskakovali lídrov na kandidátkach, ale v niektorých prípadoch sa to aj dalo čakať, „lebo medved“. Ale faktom je, že socialisti vyhrali len na Slovensku, vyhrala aj Merkelovej strana v Nemecku a Sarkozyho vo Francúzsku. Iným to voliči zráтали. Tak ako pra-

vici na Slovensku. Alibista Dzurinda zaútočil na SaS, že im zobrala hlasy, čo je nezmysel, lebo Dzurinda už nevie ani rátať. SaS sa takmer dostala do europarlamentu, ale to len vďaka tomu, že ostatné strany sa skôr skepticky stavali k svojim kandidátom. A tak si voliči vyskúšali SaS, čo sa zrejme už nezopakuje ani vo voľbách do VÚC, ani v parlamentných na budúci rok. Je pravda, že pravica bude mať naďalej väčšinu v europarlamente, čo však neznamená, že socialisti prehrali, to len na Slovensku sa snažia tzv. mienkotvorné média zľahčiť jasnú porážku SDKÚ, ktorá doslova „vyhorela“ a v Bruseli ju bude zastupovať vyslúžilý politik a vyslúžilý hokejista.

Akosi sa však v týchto voľbách do europarlamentu vytratila realita, ktorá nevestí nič dobrého. Devätnásť percent z vyše 4 miliónov a 345 tisíc voličov zvolilo 13 poslancov. Teda ani nie jedna pätina, štyri pätiny nevolili, boli proti? V iných štátoch je to podobné, koho teda zastupujú poslanci v európskom parlamente, väčšinu voličov určite nie, tak na Slovensku, ako aj v ďalších krajinách. A nad tým sa treba zamyslieť. Rovnako ako aj nad tým, že síce existuje europarlament, ale euroštat nie. Je to čudné, ak prezident Obama alebo prezident Medvedev nemajú v Európe rovnocenného partnera a tak nemajú ani komu zatelefonovať, aby napríklad vyriešili takú, či onakú krízu. Existujú len komisie a my veľmi dobre vieme, čo je to komisia pre komisiu. Všetko však nasvedčuje, že po voľbách do európskeho parlamentu sa vlastne rok pred slovenskými parlamentnými začal volebný zápas. Voľby do VÚC ešte v tomto roku budú len sprievodným znakom tohto zápasu. SMER-SD je jasný, kto bude jeho nevestou? Lebo to bude len nevesta, a všetko nasvedčuje tomu, že bez vena ale zato s duchnami a firhangami. Stavky už možno uzatvárať dnes.

Kresba: PhDr. Peter Gossányi

Nem ember, tragédiaja, igen

Imré Madách napísal Tragédiu človeka, v roku 1968 sme v jeho rodnej dedinke na juhu Slovenska vykopali jeho hrob, lebo vtedy niekto prišiel s tézou, že je tam Čierna kniha, ktorú napísal a ktorá je výkladom osudu Slovákov a Maďarov, aj osudu sveta. V hrobe nenašli nič, okrem zopár detských hračiek a kostí. Imré Madácha dnes „vykopali“ v SMK, ale tak ako stojí v titulku, nie človek, tragédia áno. Lebo človek sa z politiky SMK dávno stratil a keďže sa tak stalo, nuž nasleduje už iba tragédia strany SMK. Na jednej strane to je dobrá správa tak pre slovenských ako aj maďarských voličov. SMK by obidvoch už v budúcnosti nemala zbytočne znervózňovať, dráždiť a vyvolávať medzi obidvoma nevraživosť. Maďarskí a ani slovenskí občania to nerobili, robili to však politici SMK, Bugára nevynímajúc. Netreba zasa robiť z neho barančiatko. Má len viac za ušami, ako divný chemik Paľko (Pál). A obidvaja, vrátane Duraya, by sa jednoducho mali poobzerať po čomsi zmysluplnejšom, ako je politika vyhrocovania. SMK naozaj nikdy nebola štandardnou politickou stranou, aj keď tak sa za čias Bugára snažila tváriť len preto, aby využila pre svoje ciele možnosti, ktoré jej poskytovala koalícia, ktorá by bez SMK nikdy nevládla. Obapolné farizejstvo vydržať dlho nemohlo a ani nevydržalo. Rozpad SMK a vznik novej strany nebude až taká tragédia ani pre maďarských a tobôž nie pre slovenských voličov. Pál Csáky to asi tak nechcel, ale niekedy motyka vystrelí aj tak, že urobí dobro...

ZAKLADAJÚ NOVÚ STRANU

Odídenci z SMK zakladajú novú stranu. Dvojtyždenník Slovenský rozhľad to tvrdil ešte vo februári tohto roka, hoci Pál Csáky hovoril, že SMK sa nerozpadne. Nuž a na čelo strany zvanej MOST – HÍD sa chystá Béla Bugár, ktorý síce tiež tvrdil, že s politikou končí, ale nakoniec skončiť nechce.

A nechal sa počuť, že nová strana sa bude usilovať o spoluprácu medzi Maďarmi a Slováckmi a medzi Maďarmi a Maďarmi. Tej prvej spolupráci možno rozumieť. Ale tej druhej – Nem értem! To by znamenalo, že existujú Maďari a Slováci a potom ešte Maďari a Maďari, teda podľa B. Bugára by sme tu mali Trojediných Maďarov. Boh, Duch a Otec svätý. Alebo B. Bugár priznáva, je rozdiel medzi Maďarmi a Maďarmi. Tak to asi nie celkom správne oslovil budúcich voličov novej strany. Celý rozpad strany začal exminister pôdohospodárstva Simon, potom sa začali pridávať ďalší. Teraz sa do čela novej strany derie muž zvaný „o tom potom“, kto-

Kresba: Andrej Mišanek

INVESTIGATÍVCI POZADU

Predseda SNS lieta na tryskáči, táto informácia, ktorá je ďalšia do mozaiky o Jánovi Slotovi, investigatívci zverejňujú ako niečo výnimočné. Prišli na to dosť neskoro. Ale už vôbec nevedia, že prostredníctvom svojho černoškého priateľa vlastného predsedu SNS aj NASA na Floride a tým, že lieta na tryskáči, sa pripravuje na let kozmickou loďou v blízkej budúcnosti. Z Floridy potom poletí každý, kto si zaplatí a nemusí byť ani členom SNS. Okrem toho predseda SNS uvažuje o kúpe Queen Mary II. Tiež prostred-

níctvom svojich priateľov, čo znamená, že v blízkej budúcnosti by sme mali na Slovensku aj funkciu admirála obchodného loďstva. Investigatívci sú pozadu s informovanosťou, kým sa opájajú McLarenom a tryskáčom, Ján Slota im uletel do iných dimenzií. Pri informáciách o tryskáči spozorneli aj v Maďarsku. Maďarská garda na svojich zhromaždeniach uvažuje o tom, že požiada vládu o vzdušné krytie. Zneistel aj Viktor Orbán, ktorý sa podľa informácií z blízkeho okolia častejšie pozera na oblohu.

Obchod so vzduchom

Vraj sme predali vzduch, horekovala babka z dedinky pred potravinami, v krčme sa tiež na túto tému chlapi bavili. Vraj by to bolo treba skúsiť, lebo na dedinkách v dolinách Slovenska je vzduch celkom dobrý. Ale nikto za živého Boha nevedel vysvetliť, ako sa to dá obchodovať so vzduchom. A tak sa spýkali krčmára, ktorý vlastní ten titul zvaný Bc, hoci sa mu vždy vysmievali, že to znamená Buco. Krčmár Bc. im to hneď vysvetlil, ako sa to obchoduje so vzduchom. „Mišo fúkni“ a stagmast Mišo fúkol. Nekupujem, hovorí krčmár Bc, vonia to borovičkou a také emisie sa predaj nedajú. A po prdnutí? Pýta sa Mišo. To je už iná káva, hovorí krčmár Bc. To sú už kvalitné emisie a možno ich draho predaj. Chlapi v krčme sa nakoniec zhodli, že po Žofii nasadia na záhumienku viac fazule a možno sa im vlastné emisie podarí dobre zhodnotiť.

gár prestal hrať a znova chce. V južných okresoch Slovenska by mali pouvažovať v prípade voľby predsedu novej strany o tom, či nedať prednosť zemiťším lídrom, menej skompromitovaným s Dzurindistanom. Aj napríklad spomínanému Simonovi, ktorý sa na vlastnej koži presvedčil, že nie všetko bolo za B. Bugára s kostolným poriadkom. A aj preto sa postavil proti Csákyho kostolnému poriadku. Bieločierne uvažovanie B. Bugára o ďalšej činnosti novej strany tiež nie je presvedčivé, lebo veci sú buď biele alebo čierne. Nuž ak majú byť v tejto strane otvorené dvere aj pre Slovákov, potom sa asi ťažko do nich budú tlačiť Slováci. Nad tým by sa mali zamyslieť členovia novej strany, aby MOST naozaj bol mostom a HÍD – hídrom. Aby to nebola strana dínom – dánom.

ROZHLADŇA

Lekárom podľa ministra kultúry pokuty za porušovanie jazykového zákona nehrozia. A čo policajti, nemali by dostať výnimku tiež?

Nový poslanec, ktorý nastúpi za J. Pašku do NR SR sa volá Gajdošík. Ej, keby sme tam mali ešte Hrajnohu. Janko, Anička, Gajdošík, Hrajnoha, to by bola družina...

Už nebudeme musieť stavať mosty. Nová strana MOST premostí všetky rieky, Ipel', Bodrog, aj Dunaj.

SDKÚ-DS chce vyhlásiť 1. máj za Pamätný deň vstupu SR do EÚ. Mohli by vyhlásiť za Pamätný deň aj ten, kedy nehlasovali za Lisabonskú zmluvu, čo by bol zasa Pamätný deň SDKÚ-DS.

Dva dni pred slovenskými eurovoľbami prívrženci strany Jobbik pri slovenských hraniciach hromžili na Trianon. A v maďarských eurovoľbách získali tri kreslá.

Predseda SNS chce SMK postaviť mimo zákon. Bývalý predseda SMK B. Bugár stavia novú stranu MOST. A kto nám postaví diaľnice, há?

J. Čarnogurský v Rakúsku vyhlásil, že „Čechoslováci“ neexistovali. Ten, keď sa vyjadrí, tak hneď prepíše dejiny. Okrem toho vyhlásil, že by sme mali spomínať na tých, čo priniesli obeť v boji proti komunizmu.

Neúspešná kandidátka na prezidentské kreslo SR Iveta Radičová vraj koketuje s novou stranou MOST. Takže nie z blata do kaluže, ale rovno z mosta.

Rozhodnutie ÚS SR je pre pána poslancu Lipšica, vždy a stále „prehra slušných ľudí a výhra mafianov“. Opakuje to do omrzenia, aj v poslednej relácii Na telo. Právnik, ktorý takýmto spôsobom komentuje rozhodnutie ÚS SR bol ministrom spravodlivosti. Ako sa to vlastne dostal k právnemu vzdelaniu?

V európskom parlamente bude niekoľko kuriózných poslancov, škoda, že bude medzi nimi chýbať Maiga.

Ukrajina natlačila nové hrivny, aby zaplatila Gazpromu za plyn, za máj. Ale bude treba platiť za jún, júl. A tak sa treba pripraviť na ďalšiu plynovú krízu. Hrivny už tlačit' nebudú, ale nás áno.

Extrémistické strany v Maďarsku žali vo voľbách do europarlamentu úspechy. Vatra extrémizmu tam blčia jedna radosť. Hranice nemáme a oheň ľahko preskočí aj k nám a hasičské zbrojnice v obciach okolo hranice sú v zúfalom stave.

Profesor Bělohradský – hlas, ktorý na Slovensku nepočuť

Česká republika ako nečitateľná krajina

Česká republika má úradnícku vládu. Stojí pred mimoriadnymi voľbami. Ani skutočnosť, že sa po prvý raz ako nový členský štát stala na pol roka predsedajúcim štátom Rady Európskej únie po nie celkom úspešnom a presvedčivom Slovinsku spred vyše roka, nezabránila pádu Topolánkovej vlády.

Český chaos či chaos v Čechách nijako neposilnil vplyv či autoritu českého predsedníctva. Okolitému svetu okrem toho dramaticky ukázal, že

MAŠINA ČASU

a byrokratický stroj v EÚ beží a predsedajúce štáty ako keby boli iba kulisou neprehľadného mechanizmu, ktorý rozhoduje o každodennostiach našich životov. A po schválení Lisabonskej zmluvy sa ešte aj zahraničná politika bude robiť najmä v Bruseli a u nás doma sa tak zaiste posilnia pochybnosti tých, ktorí si už dnes kladú otázku, na čo sú nám naši diplomati. Ba niektorým sa vidí, že dokonca chystaný predaj budovy slovenského veľvyslanectva na najlepšom z možných miest v Moskve, azda najlepšom umiestnení spomedzi všetkých ambasad, je už akoby súčasťou rezignácie na samostatný postup v rámci úniijnej politiky na jednom z najdôležitejších smerov, kde sa politika EÚ ešte len formuje – smerom k Ruskej federácii.

No a k tomu všetkému najväčším zásobovačom týchto pochybností je samozrejme postoj českého prezidenta Klause, ktorého nedôvera k Lisabonu a obavy zo strany suverenity sprevádza aj diferencovaný postoj k Ruskej federácii. Prezident Klaus to demonštratívne prejavuje v tom, že pri každej návšteve RF hovorí dokonca aj pri oficiálnych stretnutiach po rusky, práve tak, ako inde hovorí zasa po anglicky.

Jednoducho, vývoj v Česku je pre nás neuveriteľne zaujímavý tak čo sa týka terajšieho behu udalostí, ako aj pohľadu z historického hľadiska. Veď kto iný, ako slovenský občan si môže dnes položiť otázku – ako by to vlastne všetko vyzeralo, keby sme boli

EŠTE FEDERÁCIU,

ako by to bolo, keby sa bola udržala tak, ako to chcel V. Havel, aby sa s ústavy odstránil (G. Husákom) presadený zákaz majorizácie Slovákov pri prijímaní zákonov v dvojkomorovom parlamente. Ako by to vyzeralo s našou zahraničnou politikou, ako by to vyzeralo s našou ekonomickou politikou, akú úlohu by sme mali, keby to riadila česká politika tak, ako to riadi dnes? Takúto otázku si môže položiť len človek na Slovensku, len tu je zaujímavá česká politická scéna z tohto hľadiska.

Lebo jasne rozlišujeme medzi Čechmi, Českom, Čechmi, Moravanmi či Slezanmi a českou politikou – tak to bolo napokon od prvopočiatku dodnes, veď si pamätáme, že českej politike padol za obeť vynikajúci diplomat Osuský, ktorého podpis je pod dokumentom zaručujúcim ešte dnes medzinárodné hranice Slovenskej republiky, obeťou českej politiky bol autor konceptu stredoeurópskej federácie a vynikajúci politik a predseda československej vlády Hodža, nehovoriac už o Clementisovi a mnohých ďalších.

Českú politiku dnes môžeme bezbariérov sledovať, na rozdiel „od nich“ ju aj sledujeme. Sú miesta, kde sa denne už dopoludnia (ak nie ráno) vypredávajú české noviny. Paradoxne však prakticky s najmenším ohlasom sa u nás stretáva hviezda kritického myslenia profesor Václav Bělohradský, pozoruhodná postava, ktorá robí roky česť nielen českému súčasnému kritickému myslieniu, ale aj svojej univerzite v Terste. Musíte čítať české noviny Právo alebo chodiť na Moravu či do Čiech, aby ste si kúpili jeho knihy (pokiaľ si ich neobjednávate cez internet)? To je však vedľajšie – podstatné je, že ho na Slovensku prakticky nepočuť, lebo pochopiteľne nepatrí do pravicovej stajne, z ktorých sa regrutujú šéfredaktori slovenských médií alebo z ktorých prichádzajú z Čiech na Slovensko šéfredaktori, aby premenili od základu zavedené médiá na Slovensku (viď denník Pravda). Ale poďme k veci. V stati Nečitateľná zem (Právo 23/24. máj) aj čitateľovi na Slovensku vysvetľuje prof. Bělohradský svoj názor na

POMERY V ČESKEJ POLITIKE

a v českých médiách tak, že stojí za zmienku. **Podľa autora nikto nenazýva toho, kto je v Čechách „pravý vinník preměny politiky v morální kýč“, gýč v ktorom sa nehovorí o politických záujmoch, ale o hodnotách.** Pravého vinníka morálneho gýču vidí prof. Bělohradský takto: „je to prevaha antiruského a antikomunistického fundamentalizmu v českej mediasfére – predovšetkým v komentároch Mladé fronty Dnes, Lidových novinách, týždenníku Reflex, Týden a Respekt.“ (Tým nám dáva nepriamo na známosť, kto vlastne kupuje či vykupuje české noviny na Slovensku, pre koho sú potravou).

Podľa autora liberálna demokracia „nemôže byť len antikomunizmom či antirusizmom. Veď morálnym jadrom disentu pred rokom 1989 nebola kritika komunizmu, ale priemyselnej modernosti, podstatou disentu nebola pred rokom 1989 kritika zločinov jednej z dvoch častí, na ktoré bol rozdelený vtedajší svet, ale zločinu, ktorým bolo samotné rozdelenie sveta“. Autor sa odvoláva na historické paralely siahajúce až do roku 1947, aby povedal, že „verejná mienka môže byť zameraná pôda, verejná mienka môže nielen prestať byť silou, ktorá drží v mediách neblahé živly, ale sama sa môže stať neblahým živlom, ktorý by mal byť držaný na uzde. Ale kým, kladie si otázku, nejakou novou disidentskou obcou?“

Podľa autora jedným z princípov hororových filmov je návrat toho, čo sme pochovali – česká väčšinová mediasféra dnes pracuje s rovnakou metaforou – každá kritika systému sa hodnotí, ako keby sa objavil, navracal spláchnutý odpad minulosti. Politické komentáre založené na tomto hororovom princípe nazývam

ONESKORENÝ ANTIKOMUNIZMUS,

konštatuje prof. Bělohradský a tvrdí „vyprázdňuje českú demokraciu tým, že delegitimizuje jej základný princíp – striedanie vlád.“

Dejiny disentu v Československu boli o tom, aby občania mali viac práv, naši českí demokratickí politici naopak bojujú za to, aby ich mali čo najmenej. Hlavným, pravým dôvodom neúspechu českého predsedníctva v EÚ je nečitateľnosť Česka.

Autor uvádza mnohé, o. i. podporuje názor tých, ktorí v rámci terajšej predvolebnej kampane hovoria o „vydieračskej atmosfére morálneho gýču“ a píše: „túto vydieračskú atmosféru nastolili u nás české médiá, modelové názorové stránky Mladé fronty Dnes“ a zamorili tak ideové pramene verejného priestoru“.

Nebezpečnou črtou v Čechách je tendencia nestále varovať pred absolútnym zlom, ktoré „naši spojenci“ nevidia či nechcú vidieť. Autor cituje: „pod titulkom Nestrácajme pamäť – na Rusov nie je spoľahnúť“. To obieha

V MEDIÁLNEJ SFÉRE

veľmi výrečne. Píše sa: „Rusko stále okupuje dva gruzínske regióny a aká je odpoveď Západu? NATO teraz podáva Moskve ruku na zmierenie a chce s ňou rokovať o riešení globálnych bezpečnostných problémov – také rozhodnutie NATO je jednoznačným víťazstvom Ruska.“

Je to, ako svedčí predchádzajúci citát z českých médií podľa Bělohradského, skutočne paranoické poňatie sveta v ktorom sa Rusko vykresľuje ako absolútne zlo, ako keby to neboli práve USA, ktoré politicky nezodpovednou podporou Talibanu na sklonku studenej vojny zavinieli celú neriešiteľnú situáciu v Afganistane. Rozsiahla prenikavá demonštrácia kritického myslenia v eseji prof. Bělohradského zaiste stojí za povšimnutie už aj preto, že mediálnej kritike či kritike médií a mediasféry sa venuje aj u nás pozornosť, ba niektorí autori si na tom založili takrečeno živnosť. Napokon,

KRITIKA ZAMLČOVANIA

medií je takmer nepretržite prítomná aj na stránkach Slovenského rozhľadu. Avšak dá sa povedať, že úroveň bežného rozboru médií a ich tendencií nedosahuje u nás onej esejistickej úrovne, štylistickej príťažlivosti ako u Bělohradského. A najmä - nie je zasadená do širších dejinných a európskych súvislostí tak, ako to robí český autor. Najmä ono zasadenie do súvislostí, vybrúsenosť štýlu zväzda k tomu, aby sme polemiku zaraďovali do prúdu profesorových esejí a privítali aj terminológiu o tom, že „politika bola toľko krát v minulosti nahradená morálnym gýčom, ktorý z nej robí boj „dobra proti zlu“.

Samozrejme je na nás, ako si zdrujúcu kritiku českej mediascény prevedieme do slovenských pomerov. Autor prichádza k záveru: koniec komunizmu,

VSTUP DO NATO

a do EÚ bol príležitosťou k českému „nadhárodnému“ obrodeniu, obrodeniu, ku ktorému sa Česi toľkokrát v minulosti márne rozbehli a nikdy nedobehli. Podmienkou na to však je oslobodenie sa od českých komplexov – namiesto toho je však naša mediascéna vo svojej väčšine ich hlásnou trúbou. A to je hlavnou príčinou úpadku politiky v Čechách.

A tak úvaha o tom, čo je príčinou úpadku politiky na Slovensku a podiel „slovenskej“ mediascény na tomto úpadku, to už je na nás. Je na nás, aby sme hľadali svojho Bělohradského a neostávali len vo vleku kritikov médií, ktorí to robia ako politickú živnosť a sledujú politické a mediálne kariéry či dokonca sú priamo politikmi.

DUŠAN D. KERNÝ

Na snímke zľava Andrej Červeňák a Peter Korec.

DESAŤ NOVÝCH KNÍH V NITRE

Unikátnu akciu sa podarilo pripraviť Nitrianskej pobočke Spolku slovenských spisovateľov a Klubu Janka Jesenského. V Nitrianskom múzeu na pešej zóne koncom mája predstavili desať nových slovenských kníh. Urobili tak na narodeniny známeho milovníka literatúry Petra Korca. Ten pripomenul, že knihy sú nemé učiteľky, a vďaka knihám mŕtvi poučujú živých.

Zo vzácných hostí pozdravil autorov kníh pápežský nuncius a arcibiskup Dominik Hrušovský. K 85. narodeninám kardinála Jána Chryzostoma Korca predstavili zborník Náš jubilant. Za kardinála bol prítomný jeho tajomník otec Peter Tibenský. Ďalší zborník Náš jubilant prof. Jozef Vladár je venovaný tomuto slávnemu slovenskému archeológovi známemu na celom svete. Desiaty ročník Almanachu Nitra 2009 sa venuje jubileu Hviezdoslava a Puškina. Esteticko – antropologická koncepcia literatúry je text hľadiaci komplexne na človeka. Andrej Červeňák prestavil svoje Reminiscencie, Ladislav Zrubec zasa v Žalmoch života sústredil zbierku myšlienkovy obsiahlych skúseností ľudstva. Natália Muránska predstavila Texty a kontexty, no a Červeňák s Vladárom a Zrubcom trojzbierku Naše/moje najmilšie. Hokejová legenda Jozef Golonka uviedol knihu spomienok Rebel s číslom 9 a Stanislav Háber zbierku ľubostnej poézie Voňavé milovanie. (hl)

VŠIMLI SME SI

Na internete sa objavil zoznam mien Slovákov, ktorí v Kultúrnom živote podpísali petíciu Za spoločný česko-slovenský štát. Zaujímavé je, že takmer všetko sú to predstavitelia súčasnej opozície, donedávna ešte vládnej koalície. Niektorí, čo horekovali za spoločný štát, dokonca figurovali ako diplomati Slovenskej republiky. Tak na to treba mať už naozaj poriadny žalúdok. Zastupujem to, čo som nechcel. Hovorí to, okrem iného aj o tom, čo vlastne a kto je súčasná opozícia, ktorú tvoria SDKÚ-DS, KDĽ a SMK. Ale to už vieme a prišli sme na to vďaka tomu, že keď prestali vládnuť, a do vlády sa nedostali vlastnými silami ani umom, odhalila sa vlastne celá podstata ich vládnutia. Tých mien je vyše 800. Samozrejme, medzi nimi nechýbajú aj niektorí členovia dvoch vlád Mikuláša Dzurindu, terajší poslanci, politológovia, herci aj ľudia, ktorí pracujú v mimovládnych organizáciách a bojujú proti dnešnej vláde. Treba si ten zoznam prečítať. A mal by ho mať aj Ústav pamäti národa, ktorý na Slovensku niekedy pracuje až príliš razantne.

• • •

Slovenský minister kultúry chce za každú cenu postaviť tzv. mediálny komplex pre STV a SRo. Svojho času sme mali ministrov, ktorí si takto postavili pamätníky svojho ministrovania, ale aj funkcionárov. Napríklad hotel Družba vo Svidníku. A tak aj dopadli, nielen ministri ale aj pamätníky. Nuž, za štyri miliardy korún by sme mohli obnoviť všetky kultúrne a národné pamiatky na Slovensku, ktoré sú často v dezolátnom stave. A to sú pamiatky nášho slovenského bytia a právom sme na ne pyšní. Boli by sme viac, keby sa zaskveli v celej svojej kráse. Keby sa len polovica zo štyroch miliárd korún dala na zakúpenie novej technológie v Mlynskej doline, STV by mala menej problémov a väčšiu možnosť tvorby a za tým by nasledovala možnosť sledovanosť. Inak stavba by mala stáť v záplavovej časti Dunaja a čo keď nám STV a SRo zmiznú pod vodou? Topia sa tak či tak a tak zrejme minister rozhodol, že ich nechá utopiť sa. Ale za štyri miliardy?

• • •

Nemá zmysel strácať v takej krátkej kampani energiu s oslovovaním dedinského katolíckeho nacionalistu, ktorý ani nebude rozumieť veciam, o ktorých hovorím. Tento výrok patrí Vasilise Premúdrej ergo doc. Mrg. Eduardovi Chmelárovi, PhD., ktorý je vysokoškolským učiteľom. Lakonicky treba dodať že to, čo v poslednom čase Chmelár hovorí, tomu by nerozumel takmer nikto. Asi preto neúspešne kandidoval na poslanca do Európskeho parlamentu za stranu zelených na druhej priečke.

DUŠAN KONČEK

Údajne prvá Európska charta za slobodu tlače

Základné princípy musia rešpektovať

Redakcia Slovenského rozhľadu dostala z Bruselu k dispozícii informáciu o novej charte, ktorá má zabezpečiť slobodu tlače – otázne je či aj našej, pretože nie je nám známe nijaké stanovisko troch novinárskych organizácií, pôsobiacich na Slovensku. Tému budeme venovať trvalú pozornosť, dnes poskytujeme čitateľom a záujemcom prehľad o akcii a jej cieľoch, iniciátoroch.

Komisárka Viviane Redingová sa stretla s Hansom-Ulrichom Jörgesom, šéf-redaktorom nemeckého časopisu Stern a iniciátorom Európskej charty za slobodu tlače. Chartu podpísalo 25. mája 48 európskych novinárov z 19 krajín s cieľom chrániť tlač pred vládnym zasahovaním a zabezpečiť novinárom prístup k zdrojom informácií. Charta vyjadruje hlavné hodnoty, ktoré by orgány verejnej moci v styku s novinármi mali rešpektovať. Komisárka Viviane Redingová, uvítala, že novinári prijali túto prvú Európsku chartu za slobodu tlače.

„Charta za slobodu tlače, ktorú iniciovali európski novinári, je významným potvrdením základných hodnôt vrátane plurality médií, slobody slova a informácií, na ktorých stoja demokratické tradície Európy a ktoré sú zakotvené v základných právnych textoch. Pripomína nám tiež, že na to, aby sme mali skutočnú slobodu tlače, majú svoju úlohu zohrávať aj orgány verejnej moci: musia byť pripravené chrániť slobodu slova a podporovať jej šírenie,“ uviedla Viviane

Redingová, komisárka EÚ pre informačnú spoločnosť a médiá. „Charta je preto dôležitým krokom k posilneniu týchto základných hodnôt a práv, ktoré umožňujú novinárom dovoľávať sa ich voči vládam alebo orgánom verejnej moci, keď majú pocit, že sloboda ich práce je neodôvodnene ohrozená.“

Hans-Ulrich Jörges, šéfredaktor nemeckého časopisu Stern a iniciátor charty, dodal: „Sme veľmi vďační Viviane Redingovej za to, že myšlienku Európskej charty za slobodu tlače od začiatku bezvýhradne podporila. Preto usudzujeme, že Európska komisia bude sama túto chartu rešpektovať a aktívne prispeje k tomu, že sa bude uplatňovať v celej Európe. Zároveň očakávame, že uznanie charty bude podmienkou pri budúcich rokovaniach s kandidátskymi krajinami o prístup k EÚ. Hlavným cieľom charty je to, aby sa Európa konečne zjednotila aj v žurnalistike a aby všetci kolegovia v prípade porušenia slobody tlače mali možnosť odvolať sa na jej zásady.“

Desať článkov charty ob-

sahuje základné princípy, ktoré musia vlády v styku s novinármi rešpektovať, ako napríklad zákaz cenzúry, slobodný prístup k domácim aj zahraničným mediálnym zdrojom a sloboda zhromažďovať a šíriť informácie. Charta zdôrazňuje aj ochranu novinárov pred ich prenasledovaním a volá po účinnom systéme súdnicstva na ochranu práv novinárov. Charta už existuje v ôsmich jazykoch (angličtina, francúzština, nemčina, dánčina, chorvátčina, ruština, poľština a rumunčina) a je k dispozícii na internete, kde ju novinári môžu v prípade záujmu podpísať.

Myšlienka Charty za slobodu tlače sa zrodila v roku 2007 – dialógy na vysokej úrovni medzi písanou tlačou a Komisiou organizuje každoročne od roku 2005 a na celú škálu tém Komisia pre médiá (Task force for Co-ordination of Media Affairs) zodpovedná za preverovanie všetkých výstupov Komisie, aby iniciatívy Komisie neúmyselne nepoškodili redakčnú alebo obchodnú slobodu printových médií. Charta za slobodu tlače je konkrétnym výsledkom diskusií medzi rôznymi médiami a Európskou komisiou. Európska charta za slobodu tlače a zoznam jej signatárov je k dispozícii na webovej adrese: www.pressfreedom.eu

DUŠAN D. KERNÝ
podpredseda
Únie slovenských novinárov

Prezident SR Ivan Gašparovič 27. 5. 2009 prijal predstaviteľov Spolku slovenských spisovateľov – predsedu J. Tužinského, podpredsedu J. Boba a tajomníka P. Janíka. Predmetom rokovania boli aktuálne i koncepčné otázky kultúrnej politiky v oblasti literatúry s dôrazom na optimalizáciu podmienok vzniku a sprístupňovania hodnôt pôvodnej tvorby. Diskusia sa sústredila na potrebu skvalitňovať duchovné parametre slovenskej spoločnosti v domácom meradle i v kontexte medzinárodných vzťahov. (pj)

Spisovatelia zakliati v Bratislave

Bratislava je nielen hlavným mestom Slovenskej republiky, ale aj kľúčovým centrom našej kultúry, vrátane literatúry. Žije, žilo i dožilo v nej naozaj veľa spisovateľov, lenže koľkí sa v nej aj narodili? Nie je ich až tak veľa, stačí si prelistovať doterajšie encyklopédie literárnych tvorcov, ktoré spravidla obsahujú viac-menej hodnotné informácie.

Prirodzene, viacerí z pomerne malého počtu autorov, pochádzajúcich z Bratislavy, sa narodili nie veľmi dávno a neraz v rodinách, kde im už rodičia etablovaní v literárnom prostredí otvorili, uľahčili, vydláždili aj vyzametal vstup na spisovateľskú dráhu. Na Slovensku máme niekoľko literárnych podujatí pomenovaných podľa českých i slovenských spisovateľov – napríklad Wolkrova Polianku, Kafkove Matliare, Festival Jána Smreka, Cenu Dominika Tatarku (exkomunista, ktorý sa neskôr stal symbolom antikomunizmu). Ale ani jeden spoločenský projekt nenesie meno spisovateľa, ktorý sa narodil v Bratislave, ak – pravda – nebudeme konjunkturálne pokladať za spisovateľa známeho komika Júliusa Satinského – na jeho počesť sa udeľuje Bratislavská čuťoriedka. Lenže aj podľa denníka Sme (6. 11. 2006) ide o herca a nie literáta: „Neoficiálna tabuľka s menom Júliusa Satinského sa objavila na uličke pri

Úrade vlády pred tromi rokmi. Dnes nesie ulica meno iného herca, Jozefa Kronera. „Ti, ktorí poznali Júliusa Satinského osobne (bol som s ním na zájazde v Sovietskom zväze, kde bol tiež ako herec a nie ako spisovateľ), vedia, že JS označoval pojmom čuťoriedka mladé dievčatá, ktorým mal záujem – ako vravel – cviknúť kupón. V tomto zmysle je pomenovanie ocenenia naozaj dôstojné a jeho nositelia, najmä však nositeľky v zrejšom veku majú byť skutočne na čo hrdé. Žijúci klasik je autorom frekventovaného výroku: „Na Slovensku je to tak.“ Uvedený postreh sa týka aj literatúry – veď i zriedkavú antológiu bratislavských poviedok pred časom zostavili „externisti“ z diel, ktorých autori majú k Bratislave takmer turistický vzťah. Nuž – položíme predstaviteľom Bratislavy a jej jednotlivých mestských častí otázku, do akej miery venujú pozornosť svojim rodákom či dlhoročným obyvateľom, ktorí sa významným spôsobom zapísali do literatúry v celoslovenských i v medzinárodných súvislostiach? Odpoveď zatiaľ dozaista nebude uspokojivá, ale možno raz komunálni politici z krásavice na Dunaji zbadajú aj pôvaby krásnej literatúry. Alebo ich raz zbadajú aj slovenskí politici na vyššej či dokonca európskej úrovni? Nebudme prehnane optimisti, ale nechajme sa príjemne prekvapiť.

PAVOL JANÍK

Mocichtivosť je veľmi náruživá

Myšlienky múdrych nám pripomínajú, že nijaká demokracia sa nemôže zaobiť bez autority, nijaká diktatúra nemôže dlho jestvovať bez súhlasu veľkej časti ovládaných. Ťažko pochopiť, ako si daktor panovník môže namýšľať, že on je všetkým, a ako si daktor ľud tak ochotne pripúšťa, že je ničím.

Je známe, že moc sa ľahko drží prostriedkami, ktorými bola na počiatku získaná. Nikto nikdy nevykonával hanebne získanú moc dobrým spôsobom. Ale žiadna moc netrvá dlho. Nič na svete nie je také nestále a vratké ako povest o moci, ktorá nespočíva na vlastnej sile. A sila bez rozumu sa vlastnou váhou zrúti. Známe je aj to, že moc nie je nikdy dostatočne pevná, ak je príliš veľká. Vláda založená na nespravodlivosti nemá nikdy dlhé trvanie. A právo sa toľkokrát zmenšuje, koľkokrát sa zväčšuje moc. Keďže krátka vláda nešetí ľud, nenávidené vlády sa nikdy neudržia dlho, lebo zlým vládnutím sa stráca najvyššia moc. Už história potvrdila, že čím vyššie bol vládca vyneseny, tým hanebnejšie sa zrútil. Poznáme múdrosť ešte z čias rímskej ríše, že kto sa príliš bojí nenávisti, nedokáže vládnuť: kráľovstvo totiž stráži strach. Ak naháňáš ako vládca mnohým strach, maj sa pred mnohými na pozore. Je nevyhnutné, aby sa bál mnohých ten, koho sa boja mnohí. Je pravdou, že aj vysokopostavení sa musia obávať nízkych. Kráľom plynie z miernosti väčšia bezpečnosť, lebo časté trestanie síce potlačí nenávisť niekoľkých, ale vydráždi nenávisť všetkých. Netúžme po najvyšších postoch, lebo takéto postavenie poskytuje menej voľnosti. Za tyranov sa pokladajú všetci, ktorí majú trvalú moc. Potvrďuje sa, že spojenectvo s mocným nikdy nie je úprimné, ale aj to, že nikto nemôže napadnúť mocných, ak nechce riskovať. Kto však obratne slúži, drží si časť vlády, a ak náhodou ozaj z vyšších vyniká, stáva sa nástupcom. Svet sa riadi príkladom vládcu – aký pán, taký sluha. Ale pozor, prijíť nejakú milosť znamená predať svoju slobodu.

MILAN PIOVARČI, podpredseda Únie slovenských novinárov

SSN nemôže byť predstaviteľom všetkých slovenských žurnalistov

POTREBUJEME NOVÝ PRAVIDELNÝ DIALÓG

Premiér Robert Fico nie tak dávno prijal generálneho tajomníka Medzinárodnej federácie novinárov (IFJ) Aidana Whita a súčasne aj delegáciu Slovenského syndikátu novinárov (SSN) na čele s jej predsedníčkou Zuzanou Krútkou. A. White na tomto stretnutí opakovanne zdôrazňoval potrebu nového dialógu medzi novinárskou organizáciou a vládou, pretože len tak možno potvrdiť demokratický charakter Slovenska. Predseda vlády vyjadril ochotu diskutovať o otázkach žurnalistiky vrátane tlačového zákona a vyzval syndikát, aby predložil ministrom kultúry svoje návrhy. Predchádzajúce riadky sme vybrali z informácie, ktorú priniesol mesačník SSN Fórum. Zároveň v stĺpčeku predsedníčky SNN Z. Krútkovej, venovanej len tomuto stretnutiu, sa čitateľ mohol dozvedieť,

že „bolo jasné vymedzenie postavenia SSN ako súčasť najväčšej a najuznávanejšej medzinárodnej novinárskej organizácie, že premiér vyslovil ochotu rokovať o zmene tlačového zákona a že prítomní na tomto stretnutí sa rozišli so stiskom ruku a prísľubom dialógu“. Nuž, kto len trochu pozná situáciu v SSN môže k tomu dodať ešte niečo viac. Tak napríklad, informáciu o tomto stretnutí nepriniesol ani jeden tzv. mienkotvorný denník a už vôbec sa nesnažil uviesť k nemu svoj komentár, čo všetky tieto noviny robia tak radi v súvislosti so stretnutiami a vyjadreniami R. Fica. Akosi nám tu chýbala aj informácia o tom, že medzinárodné organizácie zaraďujú Slovenskú republiku z pohľadu slobody tlače do prvej desiatky (!) krajín sveta. Okrem toho je nepochopiteľné, prečo sa SSN považuje za akéhosi je-

diného predstaviteľa novinárskej obce na Slovensku. Zároveň musíme s uznaním konštatovať, že pred časom mesačník Fórum na svojich stránkach otvoril diskusiu na tému Prečo som (nie som) členom SSN? Kto sledoval túto tému, tak ho muselo prekvapiť, koľko mladých (ale nielen ich) profesionálnych žurnalistov nemá záujem nielen aktívne pracovať v SSN, ale ani byť jeho členom. Bez ohľadu na vek. Jednoducho nevidia v tejto organizácii priestor na svoje novinársko-spoločenské aktivity. Napriek tomu sa SSN pasuje za inštitúciu, ktorá má právo hovoriť a rozhodovať za všetkých slovenských novinárov! Prečo SSN neanalyzuje ročné obdobie od prijatia a aplikácie nového tlačového zákona? Asi preto, lebo sa vôbec nepotvrdili jeho obavy, ako aj obavy vydavateľov a šéfredaktorov denníkov, že noviny

budú plné odpovedí a reakcií tých, ktorí v nich boli kritizovaní a podľa tlačového zákona majú právo na odpoveď. Nestalo sa tak, i keď samozrejme toto právo platí a využil ho aj priamo premiér Robert Fico. Až po jeho odpovedi si čitateľ mohol urobiť objektívny obraz, ako všetko v skutočnosti bolo a aké nepresné informácie, vychádzajúce z neznalosti podstaty problému, prinášajú naše denníky. Samozrejme, ešte žiadnemu parlamentu na svete sa nepodarilo schváliť dokonalý zákon, teda ideálny, a takým nie je ani súčasný platný tlačový zákon. Práve preto ho možno doplniť a novelizovať. Žiadna novinárska organizácia a už vôbec nie SSN si však nemôže uplatňovať svoj „patent na rozum“ a rozhodovať o tom, čo v zákone bude, alebo nie.

VLADIMÍR MEZENCEV
člen Únie slovenských novinárov

Slovensko - San Maríno 7:0 (5:0) v kvalifikácii MS

Pekná jazda a tri body

Isteže, San Marino nie je taký súper, z ktorého by malo mať Slovensko strach. Ani nemalo. Tréner i hráči boli pred zápasom sebedomní, ale tentoraz mali na to právo. Brali iba víťazstvo a tri body. Dostali sa k tomu naoko pomerne ľahko, ale treba dodať, že sa o to aj sami pričínili. Kvality San Marina im to dovoľovali a ich umenie tentoraz bohato stačilo. Napriek všetkému zanechali dobrý dojem, chuť hrať, útočiť, dávať góly, ukázali čo vedia z techniky. Dalo sa na to pozerieť. Jedna pekná akcia striedala druhú, jedna lopta bola v sieti za druhou. Škoda, že sa systém, súhra i strelba narušili striedaním, bolo by bývalo viac než 7:0 (5:0).

Samozrejme, v súčasnom tvrdom futbale nikdy nemôže nastúpiť ideálna zostava. Aj nám teraz chýbal Škrtel, Sapara, Jendrišek, Šesták, Švento, Hološko, ale v tomto zápase to veľmi nebolelo. Zostava sa zhostila úlohy veľmi dobre: Mucha - Pekarík, Karhan, J. Ďurica (46. Saláta), Hanzel - Stoch (63. Borbély), Kozák, Hamšík (46. Novák), Čech - Vittek, Jakubko. Góly dali: Čech 2, Pekarík, Stoch, Kozák, Jakubko a Hanzel. Prišlo 6652 divákov! Za čo môžeme hráčov chváliť? Udali tón hry, rýchlo sa ujali vedenia, nepoľavovali v úsilí, ukázali dosť techniky i presnosti, nebáli sa strieľať najmä záložníci a obrancovia. Pekných akcií i gólov bolo dosť. Brankár

Mucha bol prakticky bez práce. Krajní obrancovia Pekarík a Hanzel ukázali, že vedia, čo je to rýchlosť i moderná hra z tohto postu. Preto dali tri góly! V strede si Karhan i Ďurica splnili úlohy a nepustili súperov ani raz k presnej strelbe. Karhan vynikal skúsenosťou, bol všade kde bolo treba. Prekvapením bola istá hra debutanta Trnavy Hanzela. V zálohe sa ukázal konečne Hamšík ako veľký hráč. Dirigoval hru perfektne. Kozák nemal na začiatku takú úlohu, po prestávke ju dobre prevzal, ale dirigoval ináč než Hamšík, dal dokonca pekný gól spoza šestnástky. Ale predsa len sa ukázal rozdiel medzi mladým moderným usmerňovateľom a popri umení

aj väčšiu skúsenosť využívajúcim, i pomalším Kozákom. Pomenší Stoch je svojou výškou európskou raritou, ale aj rýchlosťou, technikou, ťahom na bránku i strelbou. Na počudovanie, útočníci Vittek a Jakubko boli najslabší. Boli určení na dávanie gólov, ale nedávali ich. Pomerne málo sa zapájali do krásy hry a veľmi zle zakončovali. Jakubko sa vykúpiť až v závere gólom hlavou. Ukázalo sa, že zápasy môžu vyhrávať aj zadné či stredné rady. Striedania prispeli k zníženiu kvality. Hráči si museli vymeniť aj miesta, niektorí na svojich vôbec nehrali (Novák, Saláta). Hamšík, Ďurica i Stoch totiž patria do základnej zostavy, aj keď sa chýbajúci vrátia a striedajúci sa iba uchádzajú o súčasný reprezentačný dres.

Treba sa mužstvu poďakovať, ale pripomenúť, že proti takému mužstvu už hrať nebude. Iba o triedu o dve lepším a tam je horšie presadzovať sa. Hrať sa totiž vždy dá iba tak a toľko, koľko dovolí súper. Preto bude kvalifikácia ešte ťažká, nič nie je vyriešené, toto bola iba pekná povinná jazda.

Za najužitočnejšieho hráča tohtoročného play-off bol vyhlásený útočník víťaza Stanleyho pohára Pittsburghu Penguins Jevgenij Malkin. Foto: www.malkin-71.net

Obmedzenie cudzincov sa v EU nekoná

Najvyšší funkcionári FIFA majú s futbalom iné starosti než momentálne väčšina klubov na svete. Preberali ich aj na nedávnom kongrese, ktorý sa konal na Bahamách. Pre účastníkov to mohol byť pekný výlet, hoci nikto nepopiera, že aj úradovať bolo treba. Zahranická tlač píše, že aj preto bolo prítomných 205 zástupcov z 208 členských krajín! Boli však zvedaví, ako sa vyrieši návrh predsedu FIFA Josepha Blattera na obmedzenie cudzincov v jednotlivých kluboch. Podľa zásady 6 plus 5. Znamená to, že na trávniku by muselo byť najmenej šesť hráčov s pasom príslušného štátu, kde sa súťaž hrá. Päť by mohlo byť cudzincov, ale vrátane hráčov z členských štátov EU. Blatter ešte predtým povedal, že návrh má predbežne prerokovaný aj s funkcionármi EU a tí sú mu naklonení.

Lenže Kongres FIFA návrh neschválil. Je v ňom dosť členov, spojených s veľkými klubmi, ktoré boli takmer všetky proti, len čo sa s týmito návrhmi zoznámili. Veď dnes by takýto návrh narobil starosti aj u nás, napríklad v Dunajskej Stredě či Trnave, mali a majú viac cudzincov a tiež by ich neboli ochotní platiť, keby ich tréner nemohol aj všetkých poslať na trávnik. A čo potom anglické, talianske, španielske a iné kluby? Tam sa to cudzincami hemží a na cudzincoch je vlastne postavená celá kvalita klubu. Divákovi veľmi ani nezáleží, kto za nich hrá, hlavne aby sa víťazilo. Blatterov návrh by to určite znemožnil, aj keď jeho základná myšlienka nie je zlá. Mala by ochraňovať reprezentačné tímy, výchovu vlastných hráčov v kluboch aj identitu klubov, odkiaľ sa vlastnectvo úplne vytratilo.

Blatter teda musel ustúpiť a problém na riešenie odložiť. Domnievame sa, že bude trvať veľmi dlho, kým bude môcť niečo presadiť. Najmä silné kluby sú proti a potom sú tu aj zásady EU, ktoré veľmi nerady ustupujú športovým. Počká sa prinajmenej na schválenie Lisabonskej zmluvy, tá v návrhu zohľadňuje osobitosti športu, ale zatiaľ nikto nevie, čo pod osobitosťou možno zahrnúť. V EU totiž platí slobodný výber pracovného miesta a to nemôže nikto zakázať. Bola by to podľa Bruselu diskriminácia, hoci tam osobitnú povahu športu majú tiež zakotvenú v zásadách. Brusel si zrejme nenechá diktovať od nijakej oblasti života ľudí, má svoje vídenie budúcnosti. Blatter stále tvrdí, že nádej jestvuje. Zákony sú síce zákony, ale tie vraj nie sú nemenné, možno ich zmeniť. Lisabonská zmluva a vysvetlenie niektorých jej častí je nádejou. My dodávame, že veľmi slabou, pretože poznáme už silu peňazí, trhového mechanizmu i silných klubov, ktoré sú z ekonomického hľadiska veľkými fabrikami zasahujúcimi nielen do kopania lopty do bránok. Ide o mnohých zamestnancov okolo nej, o miliardy, ktoré prinášajú fanúšikovia, sponzori, televízne spoločnosti. Preto je fungujúci systém ťažko narušiť nejakými humánnymi či národnými požiadavkami. Hrajme, zatiaľ tak, ako to dovoľujú pravidlá. Kvalitu musí hľadať svet inými cestami, než brániť cudzincov vyberať si miesto práce na zemi.

Už ani rok do MS v Afrike

Jedenásteho júna 2010 sa začnú v Juhoafrickej republike futbalové majstrovstvá sveta. Po prvý raz v Afrike. Čas si už začal ukrajovať dni z poslednej etapy príprav. Kapské mesto, i ostatných deväť štadiónov bude pripravených. Na hlavnom je 94 700 miest, na najmenšom v Rustenburgu 42 000. Soccer City, čo je meno hlavného štadióna, sa bude podobáť tomu pekingskému. Taká farebná uzavretá misa, či hrniec, v akom Afričania bežne varia. Päť štadiónov je úplne nových, päť rekonštruovali a prestavali. Šéf organizačného výboru D. Jordan povedal, že 9. októbra by sa vlastne MS mohli začať, všetky štadióny a trávniky budú pripravené čakať na hráčov. Kdeže sú tí pesimisti, ktorí sa obávali, či a ako to Afričania zvládnu? Všetko je v najväčšom poriadku. Na štyroch štadiónoch už prebiehajú zápasy Pohára konfederácie klubov a je to pre ne vlastne generálka na MS. Hrať sa bude v Johannesburgu, v Rustenburgu, Prétorii a v Bloem-

fonteine. Hľadajme na mape, kde sa nachádzajú, lepšie sa s nimi zoznámime! Viacerí experti mali obavy a žiadali, aby bol pre istotu pripravený plán A, B i C. Predseda FIFA Sepp Blatter však už dávnejšie vyhlásil. „Tri plány máme. Plán A, aj plán B, aj plán C hovorí, že o Svetový Pohár FIFA sa bude hrať v Južnej Afrike.“

Často sa budeme teraz pozerieť na strapatého chlapca menom Zakumi. Je totiž maskotom MS v žltom tričku a zelených trenirkach, čo sú farby reprezentácie JAR. Chlapec má tvár, podobajúcu sa na leoparda a jeho meno je z africkej značky ZA a slova KUMI, čo znamená desať. Organizátori oznámili, že na prvú časť vstupeniek (740 000) prišlo 1,6 milióna objednávok a o majiteľoch bude rozhodovať žreb. To je jasný signál, že všetky lístky na všetky zápasy budú vypredané. Čo myslíte, dostanú sa na tieto štadióny aj naši futbalisti? Optimizmu je na Slovensku dosť, ale definitíva ešte veľmi ďaleko.

Stanleyho pohár do Pittsburghu

Hokejisti Pittsburgh Penguins získali tretí raz v histórii Stanleyho pohár NHL. Stalo sa to však až po sedemnástich rokoch, hoci aj vlni boli vo finále. Tentoraz však nad Detroitom zvíťazili v sérii 4:3 a posledný zápas na ľade súpera sa skončil 2:1 (0:0, 2:0, 0:1). Vo víťaznom mužstve hral aj Miroslav Šatan, ktorý sa stal piatym Slovakom, dvíhajúcim nad hlavu túto cennú trofej. O víťazstve rozhodli dva góly Talbota v druhej tretine. Detroit ešte v 54. min. znížil Ericssonom na 1:2, ale na viac sa nezmohol. Všeobecná mienka je, že Pittsburgh vyhral zaslúžene. Má mladšie a rýchlejšie mužstvo, bojovnejšie. Bol lepší takmer vo všetkých ukazovateľoch. Detroitu sa tak nepodarilo obhájiť minuloročný titul. Za najlepšieho hráča vo finálových zápasoch vyhlásili Rusa Jevgenija Malkina, hráča Pittsburghu, ktorý je kandidátom aj na cenu pre najužitočnejšieho hráča NHL v základnej časti. Získal túto cenu ako štvrtý hráč - cudzinec, okrem Kanadanov. Je to najproduktívnejší hráč v NHL. Najúspešnejším brankárom vo finálových bojoch bol Hiller z Anaheimu s 94,3 percentnou úspešnosťou. Na inkasované góly bol majstrom Thomas z Bostonu, najviac čistých kont mal Varlamov z Washingtonu. V mužstve finalistu, ktorý prehral, bol aj ďalší náš hráč, Marián Hossa. Tak ako vlni v kolektíve Penguins, aj teraz v Detroiti skončil vo finále bez trofeje. Samozrejme, že bol z toho smutný, veď prestúpil do perspektívnejšieho mužstva a - nevyšlo to.

Federer si získava športový svet

Roku 2001 vyradil Švéd Roger Federer vo štvrtfinále Wimbledonu Peta Samprasa. Bolo to veľké prekvapenie. V prvom rade preto, že Sampras prehral. V druhom preto, že ho niekto vyradil. Kto je to?, pýtal sa športový svet. Nikto nevedel, či to bola náhoda, alebo sa objavil ďalší z tenisových fenoménov. O dva roky vyhral tento Švajčiar Wimbledon. A teraz, pred niekoľkými dňami získal štrnásty! Má 27 rokov a 237 týždňov bol už na čele svetového rebríčka. V Paríži na Roland Garros skompletizoval svoju sadu medailí, vyhral už na všetkých najväčších dvorcach sveta. V rokoch 2005, 2006, 2007 a 2008 ho vyhlásili za najlepšieho a najúspešnejšieho športovca sveta. Úžasná kariéra. Roger patrí už medzi najväčších športovcov sveta ako sú Muhammad Ali, Carl Lewis, Pelé, Michael Phelps, Michael Schumacher, Lance Armstrong, Michael Jordan, Tiger Woods, Wayne Gretzky...

Narodil sa 8. augusta 1981 v Bazileji. Vyhral 59 turnajov vo dvojhre a osem vo štvorhre. Iba za hru zarobil 50 miliónov dolárov. Roger patrí, alebo by, aj najpopulárnejším a najznámejším športovcom

sveta. Tenis vysielajú všade na svete a jeho zápas osobitne už dlhé roky. Na rozdiel od viacerých iných môže byť skutočným vzorom mládeže. Nijaké kauzy, žiadne výstrelky, venuje sa svojej profesii. Roky mal priateľku, s ktorou sa práve oženil a čakajú dieťa. Pre nás o to príjemnejšie a zaujímavejšie, že životná súputníčka je Slovenka.

Federer sa v Paríži dočkal posledného grandslamového víťazstva, ktoré mu ešte chýbalo. Prekonal Švéda R. Söderlinga 6:1, 7:6, 6:4. Mal nesmiernu radosť. „Dokázal som viac, ako som si vysníval“, povedal po zápase. Tento titul mu chýbal ako Samprasovi či Edbergovi a veľmi ho chcel získať. Dokázal to, čo je výsledok dlhoročnej práce od detských rokov. „Už ako malý chlapec som chcel vyhrať Wimbledon, povedal. A dokázal som to päťkrát. V ostatných rokoch som myslel viac na Roland Garros, ten titul mi ešte chýbal. Dokázal som aj to.“ Trofej mu odovzdával Andre Agassi, tiež jeden z tých, ktorí majú tituly zo všetkých grandslamových podujatí. Teraz je Federer na druhom mieste svetového rebríčka, ale za určitých okolností by sa mohol objaviť opäť na čele.

O Z V E N Y

Bude to I. Hašek?

V Česku má futbal väčšie problémy ako hokej inde. Čaká sa na voľbu nového predsedu. Má nim byť Ivan Hašek, bývalý reprezentant, ktorý chce do hnutia na čelne miesta zamontovať známe mená: Karel Poborský, Vladimír Šmicer, Pavel Nedvěd a ako tréner Karel Jarolím. „Futbal potrebuje nový impulz, vedenie a program s jasnými prioritami,“ povedal kandidát. Nový má byť celý aparát. Pozostatky minulých rokov by mali byť rozmetané úplne a boj proti korupcii v popredí. Nič už netreba, iba aby Hašek 27. júna zvolili.

Vo F 1 sa hádajú

V motoristickej Formule 1 to všetko vrie od začiatku roka. Na čelo sa vyšvihli nové menej známe tímy Brawn GP či Red Bull a tie veľké ako Ferrari, McLaren, či Williams to prežívajú ťažko. Ich inžinieri a mechanici niekde a niečo prespali, stroje sú pomalšie a neistejšie a preto nevyhrávajú. Na čele je Button z Brawnu, tretí Vettel z Red Bull a jazdci Ferrari Massa s Raikkönenom sa ledeva dostali po siedmich pretekoch do prvej desiatky a Williams, Rosberg a Nakadžima sú na tom ešte horšie. Odmietajú znížiť rozpočtový strop, opatrenia proti kríze a tvrdia, že z F 1 sa môže stať druhotriedna súťaž. Ktovie, človeku sa zdá, že si problémy vyrábajú sami, aby bol o nich väčší záujem a mali stále dostatočnú publicitu, skrátka vedľa, ako na to.

Peter Velits na Tour?

Už dlhšie máme cyklistu svetového mena. Nedávno vyhral vo Švajčiarsku preteky GP Kanton Aargau. Reč je o 24-ročnom Petrovi Velitsovi, teraz členovi zahraničného tímu Milram. Pred dvoma rokmi bol majstrom sveta do 23-rokov, vlni upútal pozornosť na Tour de France a teraz vyhral veľké preteky. Formu chce potvrdiť na prebiehajúcich pretekoch Okolo Švajčiarska a potom by mal pomerne ľahkú cestu do nominácie na Tour de France od začiatku júla. Nielen to, v klube je s ním aj brat Martin a tiež nemá zlé výsledky. Je tu teda možnosť, že budú v družstve obaja, čo by bola senzácia prinajmenej pre Slovensko. Dvoch jazdcov a ešte bratov sme nemali na Tour nikdy.

Netradičná strel'ba

Stalo sa to v Argentíne. Nespokojní fanúšikovia ligového klubu CA San Martin Tucuman prišli zvýšiť bojovnosť hráčov. Dostavili sa na tréning, strieľali do vzduchu a mali ultimátum: Vyhrať tri posledné zápasy. Keď nie, prídu opäť a budú opäť strieľať. Podporili ich aj ďalší priaznivci klubu, lebo tiež si mysleli, že štýl hry je príliš defenzívny a preto je málo víťazstiev. Trénerovi Carlosovi Roldanovi nebolo všetko jedno. Správy o tých troch posledných zápasoch k nám ešte nedorazili, ale bola to aj tak netradičná strel'ba.

Stranu pripravil IGOR MRÁZ